

Region Skåne, Kristianstad, Landsbyggsnämnden i Skåne

Svenskt Hästmuseum – förstudierapport

av

Gunnar Petersson

FLYINGE UTVECKLING

November 2009

ISBN-978-91-977299-2-5

Förord

Uppdraget är att ge ett allsidigt underlag inför beslut att etablera ett levande svenskt hästmuseum med besökscentrum i Skåne.

Vi har undersökt om det finns tillräckligt intresse, hur museet kan utformas för att bli attraktivt och hur en sådan anläggning kan drivas, som speglar så stora delar som möjligt av hästen i sina olika roller.

”Studera, lyssna, fundera och formulera en beskrivning av ett levande hästmuseum, som är så attraktiv att genomföra att det går att finna finansiering före 31/1 2010”, så formulerades förstudiens målsättning.

För att nå detta mål har vi intervjuat viktiga personer och presenterat idéer och förslag som vi kunnat förankra i styrgruppen och andra viktiga verksamheter. Sju personer deltog på en studieresa till sju museer i Frankrike, Danmark och Tyskland under sju dagar. Vi har utformat en grundrapport, som beskriver intrycken och hur vi skulle vilja utforma ett svenskt hästmuseum (se nedan). Vi har besökt museer och andra aktörer i Sverige. Vi har haft fem styrgruppsmöten. Vi har gjort en omvärldsanalys, intressentanalys, målanalys, problem och riskanalys. Vidare har vi studerat lämpliga platser och organisationer, som kan driva ett besökscentrum. Slutligen har vi föreslagit och även medverkat till att nästa fas i ett förverkligande har formats.

Tack till alla i projektgruppen, styrgruppen för gott samarbete i detta projekt samt de personer som med stort engagemang på olika sätt medverkat i samtal och intervjuer. Det har varit en förmån att få arbeta med detta projekt och med er alla som bidragit med synpunkter.

Finansiering av detta projekt kommer från Landsbygdsprogrammet via Länsstyrelsen i Skåne län, samt från Region Skåne och Kultur Skåne. Därtill medfinansiering och ett aktivt deltagande från Regionmuseet i Kristianstad, Kulturen i Lund, Vagnhistoriska Sällskapet och Flyinge AB.

Flyinge Utveckling har svarat för att genomföra denna förstudie med projektnummer 2007-5870 hos Länsstyrelsen i Skåne län.

FLYINGE UTVECKLING

Flyinge Utveckling

Holmbyvägen 1

247 47 Flyinge

www.flyinge.nu

email utveckla@flyinge.nu

telefon 046-522 20

organisationsnummer 846502-7657

Rapporten tillhandahålles även via nedladdning på webbsiten

<http://www.flyinge.nu/shm>

Föreningen har även svarat för följande publikationer

Flyinge – centrum för Skåne som hästregion, Gunnar Petersson februari 2006.

Flyingebygden från förr till framtid, red. Gunnar Petersson, sept 2006 ISBN 978-91-631-9613-3

Horse Innovation Arena, Gunnar Petersson och Zoltán G-Wagner, november 2007 ISBN 978-91-977299-0-1

Lundaland Utvecklingsstrategi 2007-2013, december 2008

Svenskt Hästmuseum - grundrapport, Kari Lawe, juni 2009 ISBN 978-91-977299-1-8

Flyinge den 19 november 2009

Gunnar Petersson

projektledare

ISBN 978-91-977299-2-5

(samtliga bilder i denna rapport är fotograferade eller designade av Gunnar Petersson)

FLYINGE UTVECKLING

Innehållsförteckning

Förord	3
Innehållsförteckning	5
Uppdraget	7
Mål och strategi	8
Sammanfattande förslag	11
Utformning av museet	13
Besökscentrum Flyinge	14
Samverkan	20
SWOT analys	23
Riskanalys	24
BILAGOR	25
Vad besökare önskar	26
Kluster och näringslivsutveckling	29
Makrotrender	30
Värderingar	31
Transnationellt samarbete	33
Europeiskt perspektiv	34
Nationellt perspektiv	36
Regionalt perspektiv med Öresundsregionen	38
Förverkligande i steg	40
Organisation och finansieringsmodell	41
Stationerna	42
Lokaler på Flyinge allmänt	44
Regionmuseets förslag till lokal	46
Skiss samverkansavtal med Flyinge	48
Kontaktlista	49

FLYINGE UTVECKLING

Uppdraget

Det är vår förhoppning att detta uppdrag skall leda till etableringen av ett levande svenskt hästmuseum, som skall visa upp hästens användning och betydelse från förr till framtid på så sätt att besökaren både kan se, lära och deltaga.

I oktober 2007 ansökte Flyinge Utveckling om projektbidrag rörande förstudie Svenskt Hästmuseum hos Länsstyrelsen i Skåne län. Denna ansökan hade då föregåtts av ett antal möten med intressenter och planering av projektet sedan juli 2005.

Finansiering av detta uppdrag kommer från Landsbygdsprogrammet via Länsstyrelsen i Skåne län och Region Skåne, som offentlig medfinansier. Därtill medverkar Vagnhistoriska Sällskapet, Kulturen i Lund och Flyinge AB, som finansierare i huvudsak med eget arbete.

"Förstudien har som huvudsyfte att studera, lyssna, fundera och formulera en beskrivning av ett levande hästmuseum i Skåne, som är så attraktivt att genomföra att det går att finna finansiering före den 31/1 2010. "

I uppdraget ligger att utforma ett förslag till hästmuseum, som lyfter fram betydelsen av hela hästnäringen och dess utveckling från förr till framtid. En viktig aspekt är det lärande och de möjligheter till nya företag och arbetstillfällen som kan komma att utvecklas. Det är därför av vikt att anläggningen också kan användas inom högre utbildning, inte minst för att stimulera till entreprenörskap. Förstudien skall beakta att ett sådant hästmuseum både skall nå ut till redan hästintresserade men också nya besöksgrupper, som kan stimuleras till ökad kunskap och nya upplevelser.

Det finns ingen sådan anläggning idag inom landet, som fyller detta behov. Med tanke på att hästnäringen i Sverige uppskattas omsätta 40 miljarder årligen och sysselsätta 28 000 människor borde det finnas intresse för att etablera ett svenskt hästmuseum, som kan svara för denna uppgift på ett tillräckligt bra sätt.

Förstudien syftar därmed också till att långsiktigt stärka Skåne som hästregion. Skåne ligger i Öresundsregionen med dess närområde inom södra Sverige och norra Tyskland, vilket gör en placering här mycket fördelaktig med tanke på det stora befolkningsunderlaget och regionens stora hästintresse och hästkunnande.

Om denna förstudie kommer fram till att det är värt att satsa på och att det finns intressenter som är beredda att backa upp ett levande svenskt hästmuseum, så ingår också att söka finna ut om det kan bli ett nationellt museum eller i andra hand ett nationellt uppdrag att etablera verksamheten.

"Skåne har idag inget nationellt museum. Ett hästmuseum skulle passa bra."

Detta uppdrag har inneburit ett stort antal intervjuer med personer som representerar hästnäringen, museum, besöksmål, turistnäringen, offentliga myndigheter, företag och föreningar.

Särskilda studieresor har gjorts till motsvarande anläggningar i Europa och några mindre anläggningar inom Sverige.

Uppdraget har varit att finna en långsiktig modell för ett museum av nationellt intresse. Museet måste vila på en trygg grund, som kan bestå under mycket lång tid samt därtill finnas på flera platser i vårt avlånga land.

Det har varit vårt mål att under förstudietiden visa en stor öppenhet, genom att lyssna, ta emot synpunkter och idéer. En särskild webbplats har drivits sedan hösten 2007 i syfte att synliggöra att projektet pågår och rapportera de aktiviteter som sker. www.flyinge.nu/shm

Mål och strategi

Målet är att undersöka om det är värt att satsa på att etablera ett svenskt hästmuseum i Skåne och då också belysa hur det skall utformas samt drivas och finansieras och var det kan placeras, så att det blir så attraktivt för besökaren som möjligt.

För att få nationell status så skall stora delar av hästnäringen kunna visas fram. Ett levande museum betyder att besökaren året runt skall kunna se, lära och också själv delta.

Övergripande nationella mål

Landsbygdsprogrammet under 2007-2013, har som mål att stärka livskvaliteten på landsbygden och öka antalet sysselsatta. Hästen är ett prioriterat område, som på olika sätt bidrar till landsbygdens attraktionskraft.

Hästnäringen prioriterar entreprenörskap och vill stärka näringens förmåga till långsiktig hållbar utveckling. Samverkan med olika aktörer för en bra landsbygdsutveckling är viktig.

Övergripande regionala mål

Region Skåne vill verka för att fler evenemang utvecklas inom regionen, särskilt inom de kluster som är starka i Skåne, som exempelvis hästen. Stöd till utveckling av dagens och morgondagens kluster. Etablera kreativa mötesplatser vid Skånes kulturinstitutioner. Effektivisera

rådgivningsverksamhet och stödet till nya och befintliga företag i synnerhet kvinnligt företagande. Stärka marknadsföringen av Skåne, som mål för besök och investeringar. Utveckla tekniköverföring och kompetensutveckling i mogna branscher. Stödja lärcentra i kommunerna samt delregionala kompetenscentra. Uppmärksamma framgångsrika insatser när det gäller samverkan mellan utbildning, arbetsliv, föreningsliv och samhälle med fokus på entreprenörskap.

Förbättra folkhälsan. Natur och kulturvärdena i det skånska odlingslandskapet, skall skyddas bevaras och utvecklas. Flera nationella forskningscentra skall förläggas till Skåne. Ökat elev och studentutbyte med omvärlden. Ökad samverkan mellan den ideella, den privata och den offentliga sektorn.

Leader Skåne

Leader är ett samarbete mellan ideella, privata och offentliga som till 49% finansieras av medel från EU och svenska staten.

Ett aktivt nätverk Leader Skåne med Skånes åtta Leader-områden finns etablerat. Leader Lundaland är ett av dessa områden med en attraktiv placeringen runt staden Lund. Området har totalt 81 400 invånare inom 800 km². Totalt inom Lundaland kommer cirka 39 MSEK, att satsas på projekt fram till år 2013. www.leaderskane.se. Hela Flyingebygden tillhör leaderområdet Lundaland.

Förstudiens mål

Förstudien har som huvudsyfte att studera, lyssna, fundera och formulera en beskrivning av ett levande hästmuseum i Skåne, som är så attraktivt att genomföra att det går att finna finansiering före den 31/1 2010.

Förstudien omfattar följande delar.

1. Omvärldsanalys

Denna analys söker, genom att betrakta olika omvärldsaspekter besvara frågan "Är detta värt att satsa på".

2. Intressentanalys

"Vilka vill vara med?" Vilka kan då vara intresserade av att medverka som finansiärer, för att främja hästnäringen, för att visa upp sitt företag, för att utforma innehåll inom museet, för att driva, för att främja utbildningen, för att skapa arbetstillfällen och regional utveckling och bidra till en höjd livskvalitet på landsbygden.

3. Målanalys

"Hur skall det se ut?" Hur skall då museet vara utformat, för att fylla de syften vi pekar på? Vad innebär det för utformningen att det skall vara ett levande museum?

Vilka intressen kan besökarna tänkas ha och hur kan dessa bäst mötas? Anledningen till ett besök kan vara av olika slag vid olika tillfällen. Vilka är dessa anledningar. Hur får man besökarna att vilja återvända? Hur kan man nå ut med budskapet vad man har att erbjuda? Hur ser platsens förutsättningar ut där anläggningen lämpligen etableras? På vilket sätt kan den drivas och vilken ekonomi kan man förvänta sig?

4. Problemanalys

"Vad kan vi klara att genomföra?" Vilka krav måste vi då ställa för att i görligaste mån uppfylla målen enligt ovan?

Hur kan vi etappindela för att sprida ut investeringarna och komma igång så snart möjligt?

5. Riskanalys

Vilka risker finns och hur hanteras dessa ?

6. Indikatorer

Hur mäter vi resultat och vilka resultat kan vi förvänta oss ?

Målet 200 000 årliga besökare vid besökscentrum är inte orealistiskt.

Därtill kan man anta att medlemmarna tillsammans får minst lika många besökare. Indikatorn besökare fördjupas ytterligare.

"Om vi når målet många besökare, så kommer sponsorerna att strömma till! De allra bästa förutsättningarna måste ges, för att vi skall ha en chans att lyckas."

7. Aktivitetsanalys

Arbetet under förstudien har varit indelat i fyra faser. Idé, analys, förprojektering, resursplanering, personalrekrytering under åren 2005-2008. Intressentanalys, omvärldsanalys, indikatorer och viss målanalys och problemanalys samt planering av studieresor under kvartal 1, 2009. Under kvartal 2, studieresa i Europa, fortsatt målanalys och problemanalys samt intervjuer med viktiga personer. Grundrapport klar. Kvartal 3, Rapport, driftsorganisation, ekonomi och finansiering samt riskanalys.

Kvartal 4 slutrapporten färdigställs. Projektet avslutas.

8. Resursanalys

Projektgruppen har bestått av projektägaren Flyinge Utveckling samt Region Skåne, Flyinge AB, Vagnhistoriska sällskapet, Kulturen i Lund, Regionmuseet i Kristianstad. I styrgruppen har även Länsstyrelsen i Skåne deltagit, för information.

Vindarna på Flyinges stallbyggnader är omfattande och imponerande.

Sammanfattande förslag

Denna studie föreslår att ett levande svenskt hästmuseum placeras med sitt besökscentrum på Flyinge Kungsgård. Här kommer att visas en helhet samt fördjupningar inom vissa områden som passar Flyinge samt peka ut de andra aktörerna var och en med sin speciella karaktär som fördjupar övriga områden. På så sätt kan även ett litet land som Sverige visa på hästens hela betydelse och nå ut till flera platser.

Svenskt hästmuseum föreslås bli ett levande museion, som i sin antika definition inte bara är en plats där man blickar bakåt från då till nu utan också en institution för framtidskådande en plats för kreativitet skapande, för forskning och för upplevelser.

Genom att placera svenskt hästmuseum där hästen finns så får också den levande hästen vara med. Då blir det naturligt att besökscentrum förläggs till riksanläggningen Flyinge Kungsgård. Här finns en aktiv miljö med lärare och elever inom den hippologiska högskoleutbildningen. Tillgängligheten till anläggningen är mycket god. Den kulturella miljön och platsens historiska värden gör valet av besökscentrum naturligt och därmed ökar möjligheterna till framgång.

”Förslaget baseras på att i huvudsak använda befintliga anläggningar och personal som finns inom anläggningar med hästknytning, tillföra en ny organisation Svenskt Hästmuseum, som i samverkan med medlemmarna formar attraktiva besöksmål, med ett besökscentrum på Flyinge.”

Besökscentrum Flyinge

Svenskt Hästmuseum föreslås bli ett varumärke som byggs upp kring museets besökscentrum på Flyinge. Den befintliga levande hästmiljön här kan då kompletteras för att visa hästens betydelse under aspekterna se, lära och delta i en tidsaxel från förr till nu och framtid. Museet föreslås vara baserat på ett 20-tal så kallade stationer eller teman (se Svenskt Hästmuseum grundrapport). På besökscentrum kommer man att få en bild av var de olika delarna i stationerna finns placerade både lokalt och de som finns på andra anläggningar.

Medlemmar

Vi har fört samtal med andra aktörer, där hästen utgör en naturlig del i verksamheten. Vi har fått ett bra gensvar och intresse från dessa. Ett exempel är Skånes djurpark, som vill visa olika hästraser, vilket passar in i deras verksamhet. Skånes djurpark har cirka 210 000 årliga besökare. Ett annat exempel är Huseby Bruk som kan visa upp hästen i bruksmiljö. Huseby hade på sin tid över 200 hästar i bruk. Idag är Huseby ett levande besöksmål med 140 000 besökare. Ytterligare aktörer har vi besökt som exempelvis Nordiska Trvmuseet och fler behöver kontaktas vid ett genomförande. Dessa aktörer ser vi som medlemmar i föreningen Svenskt Hästmuseum.

Organisation

En organisation för Svenskt Hästmuseum behövs för att bygga upp, driva och synliggöra museet. Driften kan göras synnerligen effektiv, genom att museet skriver avtal med redan befintliga organisationer som har personal och anläggningar. Svenskt Hästmuseum får också en uppgift att stärka medlemmarnas kompetens och utveckla medlemmarnas anläggningar med avseende på att visa och synliggöra hästen, hästnäringen och kultur som hör samman med hästen.

Nätverk

Det nätverk som byggts upp under denna förstudie består av Region Skåne, Tourism in Skåne, Länsstyrelsen och Jordbruksverket, Lunds Kommun, Kultur Skåne, Nationella Stiftelsen för hästhållningens främjande, Regionmuseet i Kristianstad, Flyinge AB, Vagnhistoriska Sällskapet, Kulturen i Lund samt Skånes djurpark och Huseby Bruk. Detta nätverk måste byggas ut med företag och föreningar inom näringen samt ytterligare aktörer som vill medverka under varumärket.

Studieresa Europa

En sjudagarsresa genom Europa visar på just betydelsen av platser som visar upp hästen för besökare som till 80 procent är icke hästfolk. De besökta museerna är lokaliserade till skilda platser som statligt stuteri, i en djurpark, vid ett köpcentrum, vid ett slott eller i en nedlagd fabrik.

Nytta

Nytta, intresse, antal besökare och ekonomi hör samman. Vi bedömer att vårt förslag kommer att dra 200 000 årliga besökare till besökscentrum Flyinge samt minst lika många ytterligare till de övriga platserna som ingår inom varumärket. Biljettintäkter beräknas till cirka 20 MSEK.

FLYINGE UTVECKLING

Genom att driftsorganisationen kan knytas till befintlig kompetent personal kan nyttan blir avsevärd och till stor gagn både för hästnäringen och besöksnäringen på flera platser i landet.

Förslag till ekonomisk modell

Under denna inledande förstudiefas har ett förslag utformats för ett svenskt hästmuseum. Förstudien föreslår att som nästa steg en ideell förening Svenskt Hästmuseum bildas för att kunna driva frågan vidare till genomförande. Denna förening behöver då efterhand samla ett bredare nätverk av medlemmar, som visar på en god uppslutning bakom ett nationellt hästmuseum. Under nästa period förankras projektet ytterligare och avtal kan tecknas med de olika aktörer, som önskar ingå. Grunden blir att teckna ett avtal med Flyinge AB, som blivande besökscentrum. Detta avtal kan då ligga till grund för de investeringar som krävs på Flyinge.

Inom organisationen Svenskt Hästmuseum ansvarar man för verksamheten, som till stor del vilar på avtal med de olika aktörerna, som ingår under varumärket. Den egna personalen har en bred kompetens kring att synliggöra verksamheten, bygga nätverk och utforma verksamheten så att den lockar många besökare.

Kostnaderna för driften måste vara i balans med intäkterna och denna modell syftar till att nå detta. Under den mörka årstiden då det inte kommer så många besökare kan driftskostnaderna hållas nere via de avtal som finns. På samma sätt kan resurser tas fram när man får ett större arrangemang, som kräver en större personalinsats.

Intäkterna beräknas bestå av kursavgifter, arrangemang, biljettintäkter, sponsorbidrag, bidrag från stiftelser samt bidrag från offentliga organ. Kostnaderna är via avtal med anläggningarna, personalkostnader, avskrivningar på investeringar i museets utställningar samt externa leverantörer.

Det är viktigt att verksamheten bedrivs så att det inte uppstår starka direkta privata vinstintressen. Detta skulle kunna motverka offentliga organs intresse att medverka.

Lokaler

Lilla ridhuset byggs om till besökscentrum med en permanent utställning och plats för konferensrum och tillfälliga temautställningar. Vindarna på stallbyggnaderna görs tillgängliga för föremål, främst vagnar som kräver mera plats, dock med något mindre tillgänglighet. Se närmare utredning i bilaga.

Finansiering för nästa fas

Den ideella föreningen Svenskt Hästmuseum föreslås finansieras av dess medlemmar samt genom att söka projektbidrag och från sponsoravtal.

En liknande organisation Hästen i Skåne har nyligen valt en motsvarande organisatorisk utformning för att kunna driva sin verksamhet vidare. Det är inte tänkt att hästnäring eller Flyinge AB ensamt skall bära kostnaderna för ett hästmuseum. Här måste alla de olika intressenterna hjälpas åt så att ett museum som når en bred publik kan etableras och drivas med en hållbar ekonomi.

Bidrag kan sökas från Jordbruksverkets nationella medel, från Region Skåne, projektmedel från Länsstyrelsen i Skåne, Sparbanksstiftelser, Leaderområdet Lundaland, från privata stiftelser samt från sponsorer inom hästnäringen. Därtill från finansiärer som beviljar medel till uppbyggnad och underhåll av kulturbyggnader/museer och kulturprojekt. Strukturfondsprogrammet och Interreg IV A Öresundsregionen samt Boverket är andra möjligheter.

Då den ideella föreningen är bildad så finns en organisation, som kan söka få tillstånd ett nationellt uppdrag att driva ett svenskt hästmuseum.

Ekonomi

Investeringskostnaden på Flyinge uppskattas till 14-16 MSEK, vilket då omfattar ombyggnader, utställningar, temautställning. En ny entrébyggnad skulle också krävas för 6-8 MSEK. Årliga biljettintäkter för Svenskt Hästmuseum kan beräknas till cirka 20 MSEK, varav en betydande andel borde komma Flyinge till del.

Utformning av Svenskt Hästmuseum

Ett levande svenskt hästmuseum i Skåne med placering av besökscentrum på Flyinge, skall ske i samverkan med Flyinge AB, nationella organ inom hästnäringen samt andra aktörer i landet i syfte att ge en heltäckande bild av hästens betydelse i Sverige.

Sverige är en befolkningsmässigt liten nation, dock med en historia där hästen har haft stor betydelse. Vi saknar idag ett nationellt museum där hästens betydelse i sin helhet i Sverige kan belysas för en hästintresserad besökare.

Hästen spelar en viktig roll för att hålla ett öppet landskap, inom sport och tävling, som näringsverksamhet och bidrar till människors hälsa. Man räknar med att 40 miljarder omsätts inom hästnäringen och att 10 hästar betyder att en person har heltidsarbete. Eftersom det finns minst 30 hästar per 1000 invånare i Sverige idag innebär det 28 000 personer som har sin utkomst inom näringen.

Vi söker hitta en utformning som fyller begrepp som levande,

Svenskt Hästmuseum

MUSEION

"I sin antika definition blir ett museum inte bara en plats där man blickar bakåt och från då till nu, utan även en institution för framåtskådande, en plats för kreativt skapande, för forskning och för upplevelse."

2009-01-27 Kari Lavee

kompetenscentra, från dåtid till framtid, forskning, upplevelser, innovationer. Museion från grekiskan betyder just detta.

Att lyckas med denna målsättning är en utmaning, som kräver samverkan och att många känner att detta är viktigt.

Därför måste Svenskt Hästmuseum också utformas på ett sådant sätt att samverkan blir naturlig, där grunden är en långsiktig samverkan med den ordinarie verksamheten på Flyinge Kungsgård.

Om detta lyckas så kan vi förvänta oss

- ✓ att kunskap om hästen bättre når ut till nya grupper, som kan bli hästintresserade
- ✓ att Sverige, som hästnation synliggörs tydligare
- ✓ att 200 000 besökare kommer till Flyinge och minst lika många till övriga medlemmar inom Svenskt Hästmuseum
- ✓ att hästnäringen tillförs kompetens och kapital från kultursektorn
- ✓ att kunskapen om hästnäringen i Sverige i sin helhet ökar
- ✓ att utbyte med internationella hästmuseer stimuleras
- ✓ att entreprenörskap och innovationer stimuleras
- ✓ att samverkan mellan medlemmarna skapar en stimulerande dynamik och kompetensuppbyggnad inom hästområdet
- ✓ att hippologutbildning fördjupas och forskning utvecklas och forskningsresultat bättre synliggörs
- ✓ att näringen och dess betydelse i samhället stärks och synliggörs
- ✓ att fler får sin utkomst inom näringen
- ✓ att intresset för häst bibehålls eller stärks
- ✓ att riksanslagningarnas ställning stärks
- ✓ att medias intresse för hästnäringen ökar
- ✓ att man kan fånga upp en större andel av den turistström från Europa som passerar Skåne
- ✓ att sponsorer/donatorer skall vilja bidra till verksamheten

Svenskt Hästmuseum - Flyinge

Ett besökscentrum föreslås med placering på Flyinge Kungsgård, med en tydlig entré. Hästens betydelse i alla delar kan belysas, genom att arrangera ett 20-tal stationer, där stora delar av Flyinge Kungsgård involveras. Varje station bygger på de tre aspekterna se, lära och delta. Till varje station kan finnas en eller flera sponsorer. Alla stationer på Flyinge skall åtminstone ha aspekten se. Övriga aspekter kan finnas på Flyinge eller hos annan hästnära aktör i eller utanför Flyingebygden.

Detta sätt att arrangera museet ger stor flexibilitet och inbjuder till samverkan med andra hästverksamheter och kompletterande aktörer. Internationella hästmuseer blir viktiga att samverka med. Detta kan innebära att svenska utställningar öppnas i annat land eller tvärtom.

Flyinge som hästkluster stärks och flera aktörer kan komma att etablera sig än vad som ryms inom svenskt hästmuseum.

Besökscentrum

Vi anser att Flyinge Kungsgård har de bästa förutsättningarna, att vara ett attraktivt levande besökscentrum, med sin närhet till genomfartsleden E22 och sina betydande resurser både när det gäller människor, hästar och byggnader, som kan klara kravet på att hålla verksamheten öppen stora delar av året. Inom detta besökscentrum skall alla stationerna finnas med åtminstone under aspekten se. En total bild av hela hästmuseet skall presenteras och besökaren skall få stöd i sitt val av stationer. Besökscentrum skall fungera som en entré till unika hästupplevelser. Genom att Flyinge har varit ett betydande hästcentrum sedan 1100-talet, finns här en mycket lång kulturell tradition, som passar väl in. Genom den verksamhet man har idag så passar också Flyinge väl in på begreppet levande och kommer att ytterligare stärkas som kompetenscentrum. Flyinges möjligheter till långsiktighet är också starkt bidragande till valet av plats. Ett förslag till konkret utformning med indikativ kostnadsbild har utformats av Regionmuseet i Kristianstad och presenteras i bilaga.

Stationerna

Alla delar av hästens betydelse för människan och naturen i Sverige visas upp. Detta sker vid 20-25 stationer som har tre olika nivåer se, lära, delta. Stationerna baseras i görligaste mån på tidsaxeln förr-nu-framtid.

Nedan sammanfattas olika möjliga stationer, som dock kan komma att delas in på något annorlunda sätt beroende på lokalfrågor och annat.

Alla stationer skall ha åtminstone aspekten se på Flyinge. Övriga aspekter kan finnas placerade utanför hos andra aktörer med goda förutsättningar att lära ut och låta besökaren delta och själv prova på.

Ringarna med en siffra i bilden här bredvid symboliserar en station.

FLYINGE UTVECKLING

Platsen och regionen

Den modell som föreslagits med ett tydligt besökscentrum, där alla stationerna finns åtminstone inom aspekten se och sedan aktörer som finns utanför på rimligt avstånd menar vi ger en god flexibilitet i flera avseenden.

Genom att placera ett besökscentrum på anrika Flyinge så stärks kopplingen till en stark kulturarena med mycket gamla anor. Denna plats är vida känd för sitt hästkunnande och här finns elever och personal som vid behov kan medverka på de olika stationerna. För att svenskt hästmuseum skall lyckas är det av stor vikt att besökscentrum finns placerat på en plats, som kan bestå under mycket lång tid framöver och där en fruktbar samverkan mellan kulturarenan och näringen kan ske.

Flyinge är det naturliga centret i Sverige med Skåne som främsta hästregion och genom att placera besökscentrum här, så stärks Flyinge och Flyinges roll som hästcentrum.

Sverige är i ett europeiskt perspektiv ett mindre land befolkningsmässigt och har därmed mindre resurser, även om Skåne 36 hästar/1000 invånare och Sverige 30 hästar/1000 invånare är mera tätt på hästar per capita än övriga Europa. Påverkan från de stora europeiska länderna då det gäller alla aspekter på hästen har historiskt haft en avgörande betydelse för vårt land.

Utbytet med de många internationella hästmuseerna är därför av stor betydelse och inte minst här kommer det att spela stor roll att svenskt hästmuseum får nationell status, för att ett sådant utbyte skall kunna ske på lika villkor. Sverige ingår i internationella nätverk av nationella stuterier varav flera med hästmuseer via den europeiska organisationen ESSA.

Genom att många ytterligare aktörer utspridda runt Flyinge kopplas till ett besökscentrum, så sprids satsningarna och besökarna får på så sätt se och uppleva en större del av Skåne och Sverige. Detta stärker då också hästaktörerna inom regionen/landet och synliggör deras förmåga att samverka. Detta stärker också andra kompletterande aktörer som erbjuder mat och boende. Detta minskar koncentration av sådana faciliteter till en enda plats och därmed också känsligheten för att kunna tillhandahålla ett brett utbud i olika prislägen.

Med den föreslagna modellen skapas på Flyinge en kompletterande kulturarena, som över tid kan förändras men ändå i sin yttre form är stabil. Vilka delar som finns inom besökscentrumt respektive placeras utanför påverkar inte besökaren på ett avgörande sätt.

Externa aktörer kan bytas ut, tillkomma eller försvinna. Aspekterna se, lära, delta inom de olika stationerna kan flyttas in eller ut från besökscentrum beroende på intresse hos besökarna och de externa aktörerna.

FLYINGE UTVECKLING

Hästklustret kring Flyinge kan komma att stärkas, genom att flera aktörer söker sig till närområdet. Men även aktörer, som befinner sig långt bort från besökscentrum kan ingå om man har en unik kompetens. Detta kan gälla exempelvis en särskild hästras eller föremålssamling.

Denna dynamik borgar för att svenskt hästmuseum skall kunna bli ett nationellt långsiktigt och bestående kompetenscentrum, som kan bidra till att stärka Sverige som hästnation.

Finns tillräckligt i Sverige att visa upp ?

Sverige är unikt då det gäller bredden, kvaliteten och historiska kopplingar till föremål som rör hästen. Dessa samlingar ligger dock till stor del i förråd, hos privata samlare eller knutna till olika museer med annan inriktning.

En förklaring till varför det är så kan också vara att dessa museer finns i stadsmiljöer med begränsat utrymme och att hästen idag främst finns i landsbygdsmiljöer.

Faktorer som spelat roll för att just Sverige har så stora tillgångar av föremål knutet till hästen är ett lämpligt klimat för att föremål skall bevaras under lång tid, inga krig på två hundra år, stort behov av hästen under många århundraden i ett glesbefolkat land och ett intresse för att bevara kulturföremål. En stor del av dessa föremål är ursprungligen importerade från de stora länderna i Europa, där man idag inte kan ställa ut lika förnäma egna samlingar.

Ett svenskt hästmuseum har sin naturliga placering inom storstadsnära landsbygd, med goda möjligheter för besökare att kunna hitta hit.

Det stora bevarade kulturarv som finns i Sverige kring hästen har vi en stor skyldighet att visa upp både för en svensk och inte minst en internationell skara besökare.

Det finns ett ökande intresse för historia och detta kan ytterligare stärka också intresset för hästen och dess betydelsefulla roll i historien.

Aktiviteter knutna till en station

Tematiska utställningar som med vissa mellanrum förnyas. Kopplat till dessa guidningar, föredrag och uppvisningar. Historiska scener typ "Slaget vid Lund" kan också komma att ingå. Det finns en sådan mångfald av uppslag att ösa ur att risken att det tar slut är liten.

Flera stationer kan riktas mot att nå ut till viss målgrupp eller för att visa upp ett visst lands hästkunnande. Sådana tematiska upplägg är idag vanliga bland våra traditionella museer.

Att ta fram nationellt gångbara utställningar knutna till de olika stationerna, som även kan fungera i ett internationellt sammanhang blir verkligt intressant. Intresset för hästen finns ju över hela världen och en bra sådan utställning kan sedan locka ytterligare besökare till Sverige.

Kompetens för ett hästmuseum

Vi gör den bedömningen att det i Sverige finns kompetens för att kunna hålla ett svenskt hästmuseum. Forskning inom hästnäringen med inriktning på veterinärmedicin, hästen i samhället eller hästen i historien med specialistkunskap kring häst och med egen praktisk erfarenhet av häst som har dokumenterad meritering på doktorsnivå är relativt få. Det vore en fördel att få en professur då lämpligen kopplad till svenskt hästmuseum, för att bedriva forskning och utbildning.

Utbildning för att driva museer finns exempelvis vid Stockholms Universitet Lennart Palmqvist, museivetenskap 30 poäng. Även andra kompetenser inom humaniora och kulturvetenskap kan komma väl till pass.

Regionmuseet i Kristianstad har personal som har kompetens att utforma innehåll i museer och även erfarenheter från museer inom hästnäringen.

Intresset för hästar

I Sverige har intresset för hästen och därmed antalet hästar varit stigande sedan 1970-talet och omfattar idag uppemot en halv miljoner människor, som på olika sätt kommer i kontakt med hästen. Samma ökande intresse kan man se över hela Europa.

Hästen spelar också en viktig roll för att fler människor vill bo på landsbygden. Hästen håller landskapet öppet och tio hästar skapar ett heltidsarbete.

Detta pekar på betydelsen av att forma starka kompetenscentra där fler kan lära mera om hästen och förstå dess betydelse både förr och i framtiden.

Ett besökscentrum för hästnäringen med ett stort samlat utbud enligt de stationer vi presenterar nedan menar vi kommer att erbjuda en spännande plats för forskning med anknytning till hästen. Här kan då denna forskning också visas upp och i samverkan med närliggande företagsby påverka entreprenörskap och utveckling av nya företag inom näringen.

Eventkvällen på 3-dagars konferensen i september 1992 i Lund förlades till Flyinge. Över 200 personer bussades från Lund. Deltagarna kom från norra Europa. Först guidning av anläggningen. Därefter middag nere på stora ridhallens ridgolv. Under middagen kom 1992 års olympiadeltagare in och red hoppning Peter Eriksson mfl samt dressyr Kyra Kyrklund, som även berättade om dressyrmomenten under sin uppvisning.

Sannolikt, alla personer berättade när de kom hem till sin familj om denna upplevelse de varit med om under konferensen i Lund. Man förstod att man hade deltagit i en aktivitet av yppersta klass.

Aspekten se

Detta betyder att stationen erbjuder en upplevelse som besökaren själv kan ta del av genom att se film, läsa texter, höra ljud samt se på föremål. Denna aspekt är den vanliga på de flesta museer och kräver ingen särskild bemanning eller i varje fall inte en levande lärare. Alla stationer skall kunna erbjuda denna aspekt inom besökscentrum.

Aspekten lära

Denna aspekt kräver närvaro av en ”lärare”, som berättar och kan svara på frågor. Det kan också vara en uppvisning, levande personer, som utövar ett hantverk, guidning eller föredrag. Under denna aspekt ökas upplevelsen ytterligare. Men läraren kan inte finnas tillgänglig alltid och utbudet kommer således att variera över tid och kvaliteten är också beroende på hur många som närvarar.

Aspekten delta

Den viktigaste upplevelsen är då man själv kan delta, ingå i en händelse, få prova på något, bli medagerande eller i varje fall ingå i en aktivitet. Här finns säkerligen upplevelser som kan uppfinnas, som verkar obetydliga men som ändå upplevs som mycket värdefulla för besökarna. Kanske viktigast av allt att upplevelsen går att berätta om samt återvända till eller åka på med företagets personal.

Hästnära aktörer

Andra kompletterande hästaktörer på platser med verksamhet som saknas på Flyinge kan involveras och på så sätt bidra till att besökaren får en komplett bild av hästen och dess betydelse för människan och naturen. Dessa aktörer tänker vi oss skall finnas dels inom Flyingebygden men också i dess omgivning i regionen och i landet. Dessa platser skall bedriva en hästverksamhet av sådan kvalitet att varumärket vårdas. Vidare förbinder man sig uppfylla ett samarbetsavtal med museet.

Internationella hästaktörer

Samverkan kan även ske med internationella hästaktörer. Leader inom landsbygdsprogrammet är en möjlig plattform, då många internationella hästaktörer finns på landsbygden i exempelvis Danmark, Frankrike, Tyskland och Italien.

Varumärkesrätta aktörer och sponsorer

Till de olika stationerna kan man komma att knyta en mängd aktörer, som vill sponsra eller erbjuda hästnära arrangemang och upplevelser. Då är det viktigt att dessa uppfyller krav så att varumärket vårdas. Erbjudandena kan äga rum på Flyinge Kungsgård eller inom aktörens egen anläggning. Sådana samarbetsavtal är viktiga för att kunna erbjuda besökaren ett brett och varierat utbud av möjligheter. För att alla aspekter skall kunna visas i sitt rätta sammanhang behövs ett vidgat koncept, där besökscentrum kan förmedla en samlad bild av allt det som finns inom varumärket svenskt hästmuseum.

Kompletterande aktörer

Dessa aktörer kan finnas exempelvis inom turism, busstransfer, logi och mat samt konferensarrangörer, som söker ett socialt event. Här finns också regionala aktörer som vill marknadsföra regionala upplevelser.

Varumärket

Svenskt Hästmuseum behöver en symbol, som är lätt att känna igen, inte minst när besökaren kommer till kompletterande aktörer. Men namnet behöver prövas mot några lämpliga kriterier för att bli bra.

Kriterier för ett bra namn

För att hitta ett bra namn kan vi sätta upp ett antal kriterier, som dock sällan alla kan uppfyllas.

- ✓ Lätt att säga/stava även på engelska och tyska
- ✓ Skall gå att ansöka om domännamnet
- ✓ Nytt och lockande
- ✓ Skall ge koppling till vad verksamheten är inriktad mot
- ✓ Så bra att man gärna använder namnet
- ✓ Lätt att bygga logga runt
- ✓ Ovanligt som begrepp på nätet
- ✓ Unikt
- ✓ Synas bra vid anläggningen
- ✓ Fungera på flera olika platser

I denna förstudie har vi valt att använda en enkel symbol utan krav på att denna skall komma att användas vid ett förverkligande.

Svenskt Hästmuseum

Svenskt Hästmuseum?

Namnet sänder signaler om att alla är välkomna, att det är en hög kvalitet samt att det är öppet alla dagar utom måndagar i varje fall under den ljusa halvan av året.

Det säger också att allt om hästen och det som hör till hästen borde finnas här. Men det kan finnas varianter på detta som bättre uppfyller kriterierna ovan. Exempel på kompletterande namn som kan prövas är Hipposeum, Hippomuseion, Hippoland ...

Varumärket måste skyddas av den organisation som föreslagits, för att föra projektet vidare mot ett förverkligande.

Vad får besökaren ut?

Besökarens förkunskaper varierar och de olika stationerna skall kunna erbjuda alla besökare något, som gör besöket intressant och besökaren intresserad av att återvända. Genom att besökaren lär sig mer om hästen i olika sammanhang från för till nu – framtid, så sker en kunskapsuppbyggnad som är mycket viktig för hela näringens framtid. Att förstå häst och hästens betydelse genom sekler gör hästhållning mera intressant. Tankar kring entreprenörskap samt utveckling av nya företag står på en mer stabil grund. Att se olika hästraser i sitt sammanhang kan öka förståelse för raserna och deras olika egenskaper. En kulturarena för hästen och dess många aspekter och dimensioner skapar också ett starkt kompetenscentrum och ett forum, för att testa nya idéer. Detta kan då komma alla besökare till godo allt efter förmåga att se och ta till sig.

Nivåindelningen i de tre aspekterna se, lära, deltaga bidrar till ett rikt bord av möjligheter står framdukat, som kan varieras över tid beroende på efterfrågan.

De besökare som främst är ute efter en stunds avkoppling och en upplevelse för barnen, skall också finna något som passar dem. Men detta kan också komma att medföra ett spirande hästintresse.

Sune Hagström från Skånska Körsällskapet är ute och kör med turister. Här framför chefsbostaden på Flyinge. En upplevelse som uppskattas.

Samverkan

Att kunna samverka med andra aktörer och intressentgrupper är av stor betydelse, för att fullt ut kunna verka som ett nationellt museum. Inte minst gäller det att kunna samverka med Flyinge AB och den viktiga uppgift som man har att driva en riksanläggning med hippologutbildning och avel.

Samverkan med Flyinge AB

All samverkan bygger på att båda parter upplever att man vinner på arrangemanget. Flyinge Kungsgård med Flyingestiftelsen och Flyinge AB vinner i uppmärksamhet och antalet besökare, vilket gynnar verksamheten. Hippologernas utbildning kan också få ett stärkt innehåll, genom att man kan öva sig i att ta emot och kunna utforma/erbjuda besökare upplevelser. En del av de events som Flyinge AB skulle kunna tänka sig arrangera kan istället komma att placeras in under museets utbud.

Donationer till museet kan bli möjliga, vilket gör att hela anläggningen får ett rikare innehåll, som blir väl strukturerat och genomtänkt som besöksmål. Anläggningen som helhet, kommer att kunna dra till sig större uppmärksamhet och bli mera intressant att besöka. Museets organisation kommer att bidra till detta utan att Flyinge AB själva behöver driva denna del helt själva. Samverkan mellan Flyinge AB och museets organisation behöver regleras i ett samarbetsavtal.

Samverkan med hästklustret inom Flyingebygden

Inom Flyingebygden finns idag många hästnära aktörer, som kan bli en naturlig del av de aktörer som man önskar knyta till svenskt hästmuseum. Man kan också förvänta sig att ytterligare aktörer efter hand, kommer att finna det attraktivt att söka etablera sig så nära besökscentrum som möjligt.

Samverkan med Region Skåne

Regionförsöket Skåne har nu 2009 beslutats bli permanent. Regionen får en tydlig roll att stärka regionen som ett attraktivt besöksmål. Det är då av stor betydelse att ha anläggningar med internationell status. Hästen i Skåne drivs av regionen, som också pekar ut detta som ett av Skånes viktiga profilområden.

Samverkan med Kulturen i Lund, Regionmuseet i Kristianstad

Samverkan med andra museer syftar till att exponera deras föremålssamlingar med koppling till hästnäringen. De kan idag ha svårt att ta in sådana föremål i sin ordinarie verksamhet, varför dessa då endast ligger på magasin. Svenskt Hästmuseum kompletterar således andra museer i landet. Andra museers kunskap om hur föremål kan exponeras för att skapa ett levande museum är naturligtvis viktigt för att lyckas. Deras nätverk av kontakter är värdefulla. De är också viktiga för att stödja vår strävan att bli nationellt museum.

Samverkan med andra häst och hästnära aktörer

Ett levande museum kräver att ett hyggligt antal stationer nästan året runt kan erbjuda alla tre aspekterna se, lära och deltaga. Detta kräver både personal samt en strävan efter att förnya utbudet inom de tre aspekterna. Genom samverkan med externa aktörer som kan erbjuda upplevelser som ingår i olika stationer, får anläggningen en mera dynamisk utveckling. Dessa certifierade aktörer kommer då också på ett naturligt sätt att bidra till att marknadsföra svenskt hästmuseum. Genom att bli certifierad aktör får man omvänt status och besökare, som kan skapa fördelar för aktören och dennes affärsidé. Hit hör också hästnäringens många föreningar och organisationer för att arrangera tävlingar med häst.

Varumärket **Svenskt Hästmuseum** blir till nytta både för Flyinge med sitt besökscentrum och de certifierade aktörerna (medlemmarna).

Besökarna får ett tydligt utbud av upplevelser att tillgå och kan få information om var och när dessa erbjuds. Tillsammans kommer aktörerna att bli mera intressanta än om var och en söker marknadsföra

sig på egen hand. Förstudiens anslag kommer visserligen från skånska aktörer men vi menar att samverkan måste ske över hela landet, för att varumärket skall få tillräcklig tyngd, vilket gynnar hela näringen.

Samverkan med internationella museer och hästnära aktörer

Över hela Europa finns ett stort antal hästmuseer. Genom samverkan med dessa kan man under lägre eller kortare perioder erbjuda attraktiva gästutställningar. Om svenskt hästmuseum fick nationell status skulle detta givetvis underlätta sådana gästspel. Även inom Leader finns projektmedel för projektsamverkan med andra europeiska länder.

Att bygga en temautställning i Sverige som kan gå på ”export” till andra europeiska länders hästmuseum skulle inte bara ge Sverige PR utan också förhoppningsvis Svenskt Hästmuseum fler internationella besökare.

Över hela Europa finns också hästnära företag berömda uppfödare, tränare och föremålssamlare. Dessa kan bjudas in i mån av resurser, för att ge glans åt de olika stationernas aspekter se, lära och deltaga.

Samverkan med kompletterande aktörer

Den publik, som kommer till svenskt hästmuseum lockas kanske av andra upplevelser, där viss del av dessa upplevelser kan förstärkas med inslag av hästar. Det kan gälla aktörer som arrangerar bröllop, konferenser, events, musikunderhållning, shower, filminspelningar, barockridning mm. Det är då viktigt att dessa aktörer har rätt image och innebär att varumärket vårdas.

Researrangörer är exempel på aktörer, som bör vara intresserade av svenskt hästmuseum, som ett besöksmål av särskilt intresse. Dessa kan

FLYINGE UTVECKLING

finnas på långa avstånd från anläggningen och självklart även internationellt. Eftersom en buss innebär många personer vid ett tillfälle, så behöver sådana besök förberedas. Särskilt språkkunniga guider kan behövas. På vissa stationer kan personal behöva kallas in som kan vara behjälpliga då besökarna önskar pröva på deltagande.

Flyinge är tillgängligt

Kartan visar ungefär det område som leaderområdet Lundaland omfattar.

Flyinge via motorvägen E22 ligger nära Lund (10 min), Malmö (20 min) samt den internationella storflygplatsen Kastrup (40 min). Avståndet till nationella flygplatsen Malmö Sturup (30 min) är också bekvämt.

Inom en radie (60 min) bor det 3,7 miljoner människor och vid radien (180 min) finns en befolkning som närmar sig 10 miljoner. Detta inträffar

dock inte fullt ut förrän 2018 då bron över Rödbý-Puttgarden beräknas stå klar.

Inom detta större område finns redan idag ett flertal hästmuseer i norra Frankrike, Danmark och norra Tyskland (se Svenskt Hästmuseum-grundrapport, juni 2009). Detta pekar på ett stort intresse här och att det även i Sverige bör finnas plats för åtminstone ett hästmuseum.

Flyinge Kungsgård inom Flyingebygden ligger cirka 3 km från huvudvägen E22 och cirka en kvart från Lund med bil. Forskningsbyn Ideon och den planerade ESS anläggningen i nordöstra Lund ligger på ändå kortare avstånd från Flyinge.

SWOT analys Svenskt Hästmuseum

Ett besökscentrum på anrika Flyinge med förgreningar ut över hela landet, skulle skapa en grund för ett nationellt hästmuseum. Sverige är ett stort land med en liten befolkning som behöver vara duktig på att samverka.

Styrka

- ✓ Genom att placera besökscentrum på Flyinge och peka ut alla övriga platser som också ingår i varumärket, skapas många platser som synliggör museet. Besökaren får inspiration att besöka samtliga och att förhoppningsvis återvända.
- ✓ Flyinge är mycket välkänt sedan lång tid även internationellt.
- ✓ Flyinge har god tillgänglighet även för internationella besökare.
- ✓ Det finns en levande verksamhet hos alla delar av museet med hästar och personal.
- ✓ Driftskostnaden kan bli rimlig och flexibel via avtal med medlemmarna inom Svenskt Hästmuseum.
- ✓ Flyinge är världens äldsta igång varande stuteri och en av tre riksanläggningar. Flyinge har goda utsikter att kunna bestå under lång tid framöver.
- ✓ Eftersom besökarna är icke hästfolk i stor utsträckning kan museet bestå även om intresset för hästar avtar kraftigt.
- ✓ Om en av medlemmarna inte fyller måttet eller försvinner påverkas inte helheten så mycket.
- ✓ Genom att gå samman så skapas en nationell organisation, som har större möjligheter att attrahera kapital från EU, stiftelser, sponsorer mm.
- ✓ Varumärkets kvalité stärks

Svaghet

- ✓ Alla medlemmar måste sköta sin verksamhet så att varumärkets kvalité inte försvagas. Detta kan vara svårt att överblicka i en utspridd organisation. Det blir därför viktigt att bara ta in medlemmar som har ett mycket gott rykte.
- ✓ Kan vara en svårighet för medlem att beräkna hur mycket man lägger ner specifikt på verksamheten svenskt hästmuseum. Avtalet måste hållas enkelt.

Möjligheter

- ✓ Svenskt Hästmuseum har goda förutsättningar att bli ett nationellt uppdrag och ett nationellt museum, som blir bärkraftigt. Hela hästnäringen får då en dragkraft och ytterligare en arena att visa sin betydelse.
- ✓ Kunskap och upplevelser kan föras ut till dem som ännu inte har prövat på hästkrafter.
- ✓ Landsbygden behöver attraktioner som kan locka en växande stadsbefolkning. Flyinge ligger nära stora befolkningscentra.
- ✓ Den samverkan som måste komma tillstånd mellan medlemmarna inom Svenskt Hästmuseum, skapar utveckling på flera platser. Museet får synliggörande på flera platser.
- ✓ Skapar arbetstillfällen och sysselsättning samt ett bibehållet/större intresse för hästnäringen.
- ✓ Vidgar hippologelevernas utbyte av sin utbildning, genom att redan under utbildningen kunna medverka i museets arrangemang/aktiviteter.
- ✓ Rehabiliterande sysselsättning inom hästnäringen.

Hot

- ✓ Intresset från Flyinge AB att vara besökscentrum är inte tillräckligt starkt.
- ✓ Om Flyinge AB går dåligt hotas även driften vid besökscentrum.
- ✓ Antalet besökare kommer inte upp till de nivåer som man uppskattade vid planering.
- ✓ Hästnäringen kan inte enas om att Flyinge är en bra placering av besökscentrum eller att ett Svenskt Hästmuseum behövs.
- ✓ Personalrekryteringen till ledande befattningar inom Svenskt Hästmuseum misslyckas.
- ✓ Samarbetet mellan Flyinge AB och Svenskt Hästmuseum fungerar dåligt.
- ✓ Flyinge AB klarar inte av att tillhandahålla de resurser som krävs, för att museet skall fungera bra.
- ✓ Föreningen Svenskt Hästmuseum får inte tillräckligt stark finansiering och uppbackning.

Risakanalys

Det förslag vi lagt baseras på att söka minimera fler risker med en så pass omfattande uppbyggnad av en verksamhet, som till stora delar är nyskapad.

För att lyckas måste det komma tillräckligt många besökare, inte bara första året utan också åren därefter. Det betyder attraktivt, tillgängligt, välkänt, servicevänligt, omskrivet, synligt och ekonomiskt bärkraftigt.

Välkänt

Denna risk söker vi eliminera, genom att placera besökscentrum och övriga anläggningar som ingår på redan kända välkända platser. Flyinge är ett bra exempel.

Attraktivt

Miljöerna där Svenskt Hästmuseum etableras måste vara attraktiva. De olika stationerna väl designade och de upplevelser man erbjuder intressanta och givande. Detta kan bara åstadkommas om man får tillräckligt god startfinansiering och sedan biljettintäkterna gör att man kan hålla en så god standard, att besökarna strömmar till och vill återvända.

Tillgängligt

Det skall vara enkelt att ta sig till alla delar av museet. Särskilt besökscentrum är så klart viktigt. Det skall där vara enkelt att förstå vilka delar som ingår i museet. Vi söker eliminera denna risk genom central placering av besökscentrum.

Omskrivet

Det är viktigt att jobba på att få så mycket som möjligt av artiklar och inslag i media. Genom att finns hos flera olika verksamheter över landet så minskar riskerna för att inte bli omskrivna.

Synligt

Genom att synas på flera olika platser så fångar vi upp besökare i flera olika miljöer som kan intresseras för hästar och sedan ha anledning att besöka flera olika anläggningar. Detta är ett bra sätt att minska riskerna, för att inte få tillräckligt många besökare. Alltför få besökare är den största risken särskilt för besökscentrum, som i stor utsträckning speglar intresset. Flyinge är tillräckligt attraktivt för att övriga skall överväga att vara med.

Ekonomiskt bärkraftigt

Det finns flera av de tilltänkta medlemmarna, som driver ekonomiskt bärkraftiga anläggningar och har gjort så under lång tid. Vi minskar riskerna, genom att placera Svenskt Hästmuseum i samverkan med redan bärkraftiga aktörer som inte är helt beroende av det ekonomiska utfallet. Detta gör att driftskostnaderna kan hållas på en välbalanserad nivå och att det finns en möjlighet att hålla de vitala delarna av museet så bärkraftiga att dessa inte sviktar. Detta har påpekats på flera ställen i denna förstudie men kan inte nog påpekas. Således om antal besökare ökar under en period så kan personalen som redan finns på anläggningen användas i högre utsträckning och tvärtom. Då besökare önskar delta så innebär det merintäkter utöver själva inträdet, som kan bekosta att även lokal extra personal/resurser sätts in.

Stupa på vägen

Det finns en risk att inte komma igång alls och att denna förstudie inte leder vidare. Denna risk har vi sökt eliminera genom ett förankringsarbete bland de organisationer som ingår i styrgruppen. Vi har fått ett stort stöd från dem under förstudiearbetet.

En regional samling har skett runt "Hästen i Skåne" som visar på en styrka, som även borde komma denna idé tillgodo. Hästen i Skåne har omorganiserats under 2009 och inte kunnat ta del i förstudieprocessen.

Lokaler finns

I viss mån finns redan lokaler som med rimliga investeringar kan få en ny användning. Vi tar delvis bort risken med alltför höga investeringskostnader i byggnader.

Bilagor

Vad besökare önskar

Besöksmål, som vill få många besökare bör anpassa sig efter vad besökarna vill ha ut av sitt besök. Vilka trender ser vi nu 2009 och vilka slutsatser drar vi, som påverkar utformningen av svenskt hästmuseum.

Starka trender just nu vad gäller besöksmål är attraktiva vandringsleder, trädgårdar, konst, matupplevelser, design, shopping, ekoturism, lärande, soft-adventures.

Hästmuseion och trender

Alla de starka trender som nämns ovan kan passa in på hästen och det museion för upplevelser och framåttänkande baserat på ett historiskt perspektiv, som beskrivs i denna rapport. En plats som Flyinge, kan redan idag erbjuda vandringsleder, park, naturupplevelser, kulturhistorisk mark, vackra byggnader och skulle med ett besökscentrum hästmuseion (hippomuseion) ytterligare stärkas och med rätt utformning kunna involvera även de övriga trenderna.

Globala kriser

Det kärvare ekonomiska läget kan påverka turisternas beteende men borde snarast ge en ökning, då svenskar (80%) svarar för de flesta turisterna i Skåne och övriga länder endast (20%). Den svagare kronan borde öka intresset, så att det kommer flera icke svenskar och flera svenskar turistar hemma.

Turistintäkterna ökar. En satsning på svenskt hästmuseum är också mycket långsiktigt medan den globala finanskrisen kommer att ebba ut.

Turistbranschen omsätter

Näringen ökar och omsätter i Skåne 17 miljarder (+50%) liksom antalet anställda 12 400 personer (+50%) under senaste 10 års perioden. Däremot har antalet besökare varit ungefär samma 13 miljoner de senaste 10 åren. Dessa har således börjat spendera mera pengar under sina besök i Skåne. Totalt är 3 500 företag engagerade på något sätt och dessa levererar årligen 1,9 miljarder kronor i skatteintäkter, som går att hänföra till turistnäringen. Varje turist spenderar i snitt således 1300 kr. Här kan man tro att Skåne får fler turister och att dessa spenderar mera pengar.

WHOP och Active Family

Ökad andel friska och välbärgade äldre människor i behov av sysselsättning och upplevelser samt aktiva barnfamiljer, som har det relativt bra ställt är två viktiga målgrupper för vårt hästmuseum. Dessa WHOP söker mat, golf, trädgård, vandring+cykel samt barnfamiljerna kulturarvet, naturupplevelser, sport där hela familjen kan delta tillsammans. Det är viktigt att det finns en meny att välja på inom aspekten se, lära, delta. Det är viktigt att det finns något att spendera pengar på i samband med besöket. Exempelvis mat, café, shop och givetvis deltagande, seminarier mm.

Andelen mycket hästintresserade jämfört med besökare som har ringa kunskap om hästen är viktig att ta hänsyn till. Den senare gruppen dominerar 85% visar erfarenheterna från andra hästmuseer i Europa.

Varumärket Skåne

Varumärket går att marknadsföra inom Sverige och Öresundsregionen. Viktigt att också fylla detta med ett attraktivt innehåll. Webb är mycket viktigt och en fräschare webbsite www.skane.com är under uppbyggnad. Deltagande på mässor är också rätt om målgruppen man vänder sig till i stor utsträckning kommer till mässan. Skåne kommer att medverka på trädgårdsmässa i Stockholm under 2009.

Teknisk utveckling

Särskilt yngre personer och barnfamiljer är teknikintresserade och presentationer med video, datoranimationer, rörlig holografi, dataspel, simulatorer kan verka lockande. GPS (Global Positioning Systems) måste kunna användas, så att det blir lätt att hitta besöksmålet samt att orientera sig och få information inom besöksmålet.

Individen i centrum

Varje individ har idag större krav på möjlighet till personliga val och interaktion i samband med upplevelsen. Detta kan lösas så att det går att fördjupa sig inom varje station från den pedagogiska aspekten se, lära till deltagande samt den rumsliga aspekten med ett besökscentrum till kringliggande andra aktörer inom hästnäringen.

Aktörer på flera platser

Ett hästmuseum med alla sina aspekter som utgår från ett besökscentrum där också externa aktörer ingår pekar ut andra besöksmål.

På så sätt kan man i regionen hjälpas åt att dra besökare till flera besöksmål. Ett exempel som kan passa in på hästmuseum är Skånes Djurpark, där man redan i dag har förutsättningar för att visa levande hästar av olika raser.

Fler utländska turister

Skåne och Öresundsregionen är en stark region i Europaperspektiv. Hästen är ett område, som berör många och kan locka till besök och att lära mera om. Inom regionen finns inget sådant museum med detta tema och Flyinge är regionens starka varumärke inom hästnäringen med anor från 1100-talet.

Berör ungdomar och hela familjen

En hästintresserad ungdom (flickor till 90%), får oftast uppbackning av hela familjen i sitt intresse. En aktiv familj som i många fall behöver lära sig mera om hästen och hur den skall kunna utvecklas tillsammans med familjen. Besökarna kommer dock i stor utsträckning att vara icke hästfamiljer, som främst är intresserade av en upplevelse. Detta kan dock leda till ett hästintresse och därmed har besöket haft en större betydelse.

Besökare från andra länder

Ett nationellt hästmuseum i Skåne, som är lätt att nå och redan har ett känt varumärke (läs Flyinge), borde kunna locka minst (20% av besökarna) från andra främst norra Tyskland, Danmark och Holland samt i någon mån från Frankrike och England. Under studieresan har vi fått en viss inblick i de olika hästmuseer som finns i norra Europa. Detta redovisas separat.

Varumärket Flyinge

Flyinge Kungsgård har redan idag cirka 35 - 40 000 besökare årligen. Det finns således där en grund att stå på, som kan göra att ett hästmuseum blir trovärdigt, attraktivt och bärkraftigt. Ett stuteri med mycket gamla anor.

Tillgänglighet

Ett museum, som skall få många besökare måste vara mycket attraktivt och tillgängligt. Det skall vara lätt att hitta, synligt, väl skyltat, kunna nå med kollektivtrafik, bra parkeringar, ha bra öppettider, bra presenterat på Internet, finnas åtkomlig på GPS, ha en trevlig entré, gärna tillsammans med andra besöksmål, gärna förknippas med ett välkänt varumärke. Därutöver måste det vara tillgängligt för olika typer av besöksgrupper, som har olika anledningar till besöket.

Sådana exempel är studiebesök, delegationer, skolklasser, föreningsträffar, barnkalas, födelsekalas, jubileumsfester, styrelsemöten, studieresor, utflykter, tävlingar, företagsevents, social events i samband med konferenser, utbildningsresor, studiecirklar, kurser och clinics, uppvisningar och olika föreställningar/shows.

Besökets fem dimensioner

Besöket bör ha en 1. pedagogisk dimension se, lära deltaga samt en 2. tidsdimension från förr till nu och framtid. Därtill finns en 3. rumslig dimension, som innebär att besöket lockar till flera återbesök men också besök hos andra aktörer, som kan visa på en fördjupning av ämnet. På så sätt stimuleras också en resa i det omgivande landskapet, som ger nya upplevelser och kompletterar hästmuseions besökscentrum och bidrar till upplevelsen. Besökaren återvänder om hästmuseion upplägg sänder en signal om att det sker en 4. dimension förnyelse ständigt förnyande, levande och att det finns mera, som man inte hann se, lära eller deltaga i. Besökaren som berättar för andra om vad man upplevt och vad som tillkommit sedan förra gången. Jämför ”Konstrundan”, som varje år visar tavlor men de flesta nya för året. Den femte är dimensionen platsen, som sänder en välkomnande, positiv, spännande, snygg, intressant, vacker, trygg, vänlig, tillåtande signal, så att besökaren känner sig bekväm och berättar en positiv berättelse för andra. Jämför exempelvis Huseby Bruk i Småland.

FLYINGE UTVECKLING

Häst och ryttare i medeltida klädsel är en uppskattad syn.

Svenskt Hästmuseum

Besökaren

2009-05-25 Gunnar Petersson

Besökaren som spenderar

Turisten spenderar dubbelt idag jämfört med för tio år sedan. Ett hästmuseum kan inom besökscentrum erbjuda en shop, café och restaurang, entréavgift till museion, shower, upplevelser och guidade turer.

Aktörer knutna till men utanför museions besökscentrum kan på samma sätt få besökaren att spendera inom ett större geografiskt område. Genom att knyta samman flera aktörer får hästmuseion en större bredd och lockar en större publik och gagnar flera aktörer. Jämför exempelvis företeelsen Ölands skördefest, som på ett viktigt sätt förlänger Ölands turistsäsong. De aktörer man knyter till sig kan delvis ha en något annorlunda verksamhet men det är då viktigt att denna ligger inom målgruppens intressesfär samt håller en kvalitet som står i paritet med hästmuseion.

Dra besökaren till Svenskt Hästmuseum

Svenskt Hästmuseum kan synliggöras hos de olika ingående aktörerna samt via en [webbportal](#), som beskriver och pekar ut alla de ingående anläggningarna. På så sätt får besökaren en god överblick och kan välja de platser som passar bra att besöka.

Kluster och näringslivsutveckling

Kluster är ett geografiskt område med relaterade företag och institutioner som både konkurrerar och samarbetar inom ett avgränsat profilområde. Aktörerna är sammanlänkade av gemensam teknik och kunskap inom ett geografiskt område där logistik, interaktion och lärande mellan personer sker med lätthet.

Mat, golf, häst, trädgård och natur är Skånes profilområden som alla bygger på upplevelser samt närvaro i Skåne under längre tid. Mat och häst är de områden som har längst tradition och starkt förknippas med Skåne.

Flyingebygden med Flyinge Kungsgård i centrum är ett kluster inom hästområdet med hippologutbildning, avelsverksamhet samt landets största täthet av lärare med internationella meriter. Inom verksamheten utbildas årligen omkring 200 elever.

Inom klustret finns även många hästföretagare och föreningar med koppling till hästnäringen. Bland föreningarna kan nämnas Swede Horse, Avelsföreningen Varmblodiga hästen, som är en nationell förening,

Skånska Ridsportförbundet, Skånska körsällskapet, Flyinge Hästsportklubb med Flyinges elitryttare och Flyinge Ryttnäring med egen ridhusförening.

En förstudie med namnet *Horse Innovation Arena* genomfördes av Flyinge Utveckling under 2007, på uppdrag av Jordbruksverket. Denna förstudie pekade på behovet med en företagsby för hästnäringen i synnerhet och landsbygdsutveckling i allmänhet. www.flyinge.nu/luc

En företagsby Hippcom med placering inom Flyingebygden är på gång sedan år 2008. Se mera www.hippcom.se
Om detta blir förverkligat är i skrivande stund högst osäkert.

I Sverige söker man inom Västra Götaland (Vara kommun) etablera ett nytt kluster inom hästnäringen.

Makrotrender

Samhället och dess värderingar förändras över tiden. Hur påverkar de långsiktiga trenderna intresset för ett svenskt hästmuseum i Skåne?

Tidsperspektiven är långa inom hästnäringen. Stuterier som Flyinge etablerades redan under 1100-talet. Planeringen av ett svenskt hästmuseum idag måste således beakta ett långt tidsperspektiv både bakåt och framåt. Vilka sådana makrotrender ser vi dag?

Glokalt

Flödet av varor, tjänster, människor, kapital och idéer inom Europa och hela världen har ökat. Samtidigt finns ett ökat intresse för det lokala sammanhanget. Rörligheten är dock beroende av god tillgång på energi. Kan komma att sakta in under några decennier, på grund av en stigande oro för global uppvärmning.

Global uppvärmning

Ökning av växthusgaser som leder till temperaturhöjning. Havsytan höjs, tuffare väder, färskvattenbrist, odlingsförhållandena ändras samt en pågående energiomställning. Genomslag för nya tekniska lösningar kan dock komma att förändra situationen.

Demografin

Ökad andel friska pensionärer i behov av sysselsättning och upplevelser.

Peak oil

Oljereserverna är inte så stora som man hävdar. Ett visst stöd finns för att minska på uttag av olja. Låt oljan stanna i marken. Minskad rörlighet. Behov av klimatvänliga energislag.

Teknisk utveckling

Nanoteknik, datorteknik och användning av mobila telefoner, kommer att fortgå och medför nya möjligheter att kommunicera information och upplevelser både verkliga och virtuella. Nya betalsystem för digitala biljetter.

Lågkonjunktur och finansiella kriser

Hösten 2009 så upplever vi sedan ett år tillbaks en finansiell kris, som leder till att regeringar över hela världen måste öka offentliga investeringar, för att

motverka arbetslöshet och deflation. Detta kan positivt påverka möjligheter till investeringar som med absolut säkerhet stannar inom landet.

Individen i centrum

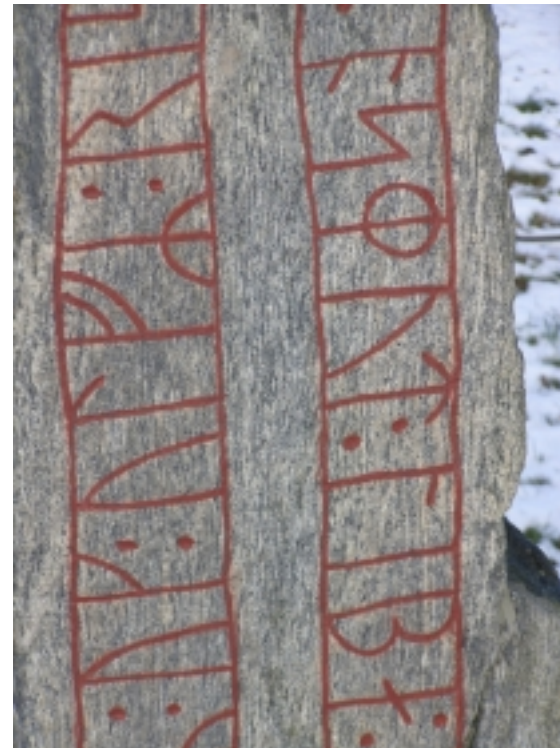
Varje individ har idag större möjlighet till personliga val och att höras och synas. Val av fritidsintresse är en sådan möjlighet.

Fler utlandsfödda

Mycket talar för att Skåne får en större befolkning. Idag cirka 1.1 miljoner varav en relativt stor andel utlandsfödda inom storstadsområdena. Fler danskar flyttar till Skåne, flera från utomeuropeiska länder, fler från Europa flyttar hit. Vissa kulturer har ett förhållande till hästen, vilket borde kunna utgöra en grund som förenar.

Färre andel ungdomar

Andelen ungdomar av hela befolkningen ser ut att minska och de bosätter sig också gärna i attraktiva områden eller dess närhet.

Genus

Inom ridsport i Sverige är andelen pojkar/män betydligt mindre än andelen flickor/kvinnor. Inom travsport och körning är dock fördelningen den omvända.

I andra europeiska länder domineras hästnäringen av män.

Värderingar

Värderingar och vanor i samhället, som påverkar vårt beteende. Hur kan detta inverka på den anläggning som planeras, sett på medellång sikt.

Sociala nätverk

Communities på blir allt viktigare för social tillhörighet. *Hästmuseet kan knyta en webbaserad community till sig. Denna kan bland annat samla in synpunkter från besökare.*

Online samhället

Alltfler förväntas vara tillgängliga dygnet runt och vi har fått 24-timmarsmyndigheter. Hur man syns på Internet har fått en ökad betydelse. *En bra webbaserad beskrivning av hästmuseet är naturligt att lansera.*

Konsumentmakt

De flesta konsumenter lyssnar mer på andra konsumenter än på vad tidningarna skriver. Bloggar på Internet börjar få betydelse. *Bloggar är som dagböcker. Hästmuseet kan kanske inte påverka detta så mycket mer än att sträva efter att få goda vitsord.*

Föräldrar allt äldre

Man väntar med att skaffa barn tills man blir över 30-35 år. Vi skaffar något färre antal barn. Äldre generationen stöttar om det går. *Besök på platser som erbjuder upplevelser är populärt.*

Ungdomar i utanförskap

Ungdomar har svårt att få jobb efter gymnasiet. *Alla i utanförskap som behöver sysselsättning kan säkert erbjudas sådan. Anläggningen kan verka fostrande och rehabiliterande för olika grupper.*

Ensamföräldrar

Alltfler lever som ensamstående förälder. Leder till behov av att åka med barnen till något ställe där man kan uppleva/vara aktiv med barnet. *Detta stämmer bra in.*

Pensionärer allt rörligare

Det blir alltfler pensionärer, som önskar sig upplevelser. *Ja och dessa har barndomsupplevelser som knyter an till museets tema-områden.*

Ungdomar - Bilen

Ungdomars förhållande till körkort håller på att ändras. Alltfler bedömer att de kan klara sig utan bil och körkort. *Allmänna, miljövänliga direkttransporter måste komma till åtnämnelse från Lund/Sturup/Kastrup.*

Deltaga/medagera

Nu skall vi vara med och inte bara passivt titta på. Detta märks i alla TV-galor där vi skall rösta fram vinnare. *Deltagande är en viktig del i våra stationer.*

Upplevelsesamhället

Hellre en upplevelse än en ytterligare pryl, som kan gå sönder och inte går att laga. *Här ligger ett Hästmuseion precis rätt.*

Klimatsmart

Beteenden, som inte skadar miljön och bidrar till den globala uppvärmningen. *Häst är klimatsmart om man kan resa hit på ett klimatsmart sätt. Avståndet från Lund är cirka 10 km.*

Lokalproducerat

Mat som produceras lokalt och kläder som produceras med hänsyn till miljön och med hyggliga löner, kommer att vinna. *Museet kan knyta lokala aktörer till sig.*

FLYINGE UTVECKLING

Långsamhet

Att leva långsamt och att låta ta tid istället för att hastiga från det ena till det andra. *Museet blir en avkopplande plats som kan erbjuda väldigt mycket olika aspekter på hästens betydelse.*

Bekvämt

Det är viktigt att den upplevelse man besöker också kan erbjuda kringsservice, som mat, bra parkering, shop, trevlig arkitektur, grönt och skönt. *Detta får komma till efterhand. Staden Lund och Malmö ligger ju nära, då det gäller Skåne. I andra delar av landet finns detta på motsvarande sätt.*

Lärande

Livslångt lärande och behov av att prova på nya saker sent i livet. *Hela museet är lärande och utformas med tanke på möjlighet att prova på olika saker.*

Motion

Ökat intresse för motion och rörelse. *Kan nog gå att förena så att man kan motionera i museets närområde.*

Entreprenörskap

Fler som vågar starta eget företag. Nya behov skapar möjligheter för nya företag. *Ligger väl i samklang med 3:e året av hippologutbildningen samt med museet som också vill visa på framtid inom många områden.*

Samhällsnytta

Företag, som vill göra samhällsnytta eller synas i sådana sammanhang ökar. *Här kan samhällsentreprenörskap komma att växa och frodas.*

Landsbygdsprogrammet

EU satsar stort på landsbygdsutveckling. *Ligger inom Leader Lundaland, som kan bli en av flera som kan vara med och förverkliga detta förslag.*

Närturism

Ett ökat intresse för närturism då den globala uppvärmningen missgynnas av långresor med flyg. *I Öresundsregionen bor cirka 3,7 miljoner människor, som behöver ett utbud av upplevelsecentra.*

Paketerbjudande

Att kunna erbjuda kompletta paket med resor, upplevelser, guidning, berättelser, matupplevelser, service allt genuint och lokalproducerat. *Det måste vi tänka på då det gäller museet. Vid besök på flera europeiska museer så saknades väldigt tydligt delar i paketet. Vi fick själva leta rätt på lämplig restaurang.*

Lyxtrenden

Fler personer blir allt rikare. *Det skall byggas upp paket som även passar för dem.*

Kända platser

Att besöka platser som kända personer besöker är rätt. Att ha besökt rätt platser eller bära kläder av rätt varumärke blir fortsatt viktigt. Detta beror på att vi känner oss trygga i att vi gör rätt. *Flyinge är redan ett känt varumärke i hästsammanhang, som vi bygger vidare på.*

Media

Media spelar en fortsatt viktig roll. Dock förändras uttryckssätten och det gäller att följa med. *SVT spelade in serien Hippo för hästintresserade ungdomar på 1990-talet. Flyinge användes då som bas i programmet.*

"Häst är klimativänligt, energisnålt, viktigt för landsbygdsutveckling, bra för närturism, sysselsättning och det öppna landskapet. Ett levande upplevelsecentrum där det rör sig folk och hästar, som ligger nära allmänna kommunikationer och större befolkningscentra. Det skall finnas bra lokal service med boende och restaurang och gärna lokalproducerad mat. Rätt varumärke är viktigt"

Transnationellt samarbete

Vår strategi för transnationellt samarbete baseras på utbyte mellan anläggningar av liknande karaktär som finns i Europa, främst de som också ingår i Leaderområden.

Med liknande karaktär avser vi anläggningar (museum) inom hästnäringen där man vänder sig till en bred publik, som uppskattar ett levande museum där besökaren alltså också kan få upplevelser, agera deltagare samt få utbildning och ökad förståelse.

De anläggningar, som också ingår i Leaderområden inom Europa är av särskilt intresse, då Skåne idag täcks av åtta Leaderområden. Inom EU-programmet Leader finns möjligheter till finansiering, av projekt som syftar till utbyte mellan olika Leaderområden, så kallade transnationella projekt. Samarbete med ESSA, som organiserar europeiska statliga stuterier är en viktig kanal.

Samverkan med Själland är naturligt med tanke på båda områdenas gemensamma historia. Skåne tillhörde Danmark före 1658. Här finns också Leaderområden på Själland utanför storstadsområdet Köpenhamn.

Utbyte med närområdet norra Tyskland är också naturligt, då den svenska anläggningen har ett upptagningsområde, som sträcker sig 3-4 timmars restid från anläggningen. Med ny broförbindelse Danmark-Tyskland kommer man inom denna restid att omfatta en region med uppemot 10 miljoner invånare.

Utbyte med Frankrike och hästklustret Basse Normandie samt med hästklustret Stoneleigh Park i England, kan vara av intresse liksom med hästklustret Lexington i USA.

”Lexington som är delstaten Kentuckys näst största stad har ett av världens största hästcentra. I Lexington finns ett stort universitet – University of Kentucky - har utbildningar inom lantbruk, konst, naturvetenskap, ekonomi, informatik, odontologi, design, pedagogik, teknik, hälsovetenskap, juridik, medicin, omvårdnad, farmakologi, socialvetenskap. Universitetet har 27 000 studenter och 13 000 anställda. Vid universitetet kombineras akademiska kurser med praktik inom närliggande hästnäringen, som tillgödoräknas i den

akademiska examen, som benämns “B.S. in Animal Science with an Equine Specialization” och “B.S. in Equine Science and Management”. Det finns en stor koncentration av hästar runt Lexington.

Den kanske mest berömda arenan är Kentucky Horse Park, som är ett område omfattande allt från avancerade tävlings- och showplatser till hotell för besökande. Här kommer VM för hästsporten hållas 2010 kallat World Equine Games. Ett VM är en gigantisk satsning på flera hundra miljoner dollar, som under 16 dagar kommer att samla 600 000 åskådare.
www.kyhorsepark.com

Warendorf är en relativt liten stad i västra Tyskland. Se vidare www.warendorf.de Vid stuteriet håller man hingstar av hög kvalitet för landets uppfödare. I Warendorf huserar den tyska olympiska kommittén för hästsporten och det tyska ridförbundet. Några stora hästevenemang förläggs hit årligen. Warendorf pekas ut som Tysklands stora hästcentrum. Flera framstående ryttare har sin bas i närheten av Warendorf. De hästnära affärsverksamheterna i stadens närhet synes vara inriktade på uppfödning och träning. Det närmaste universitetet är i Münster, som ligger 3 mil bort. Det finns 8 praktiserande veterinärer i Warendorf och några hovslagare.

Stoneleigh Park i England verkar vara inne på samma spår som denna utredning föreslår. Hästnäringen finns i en egen del som är kompletterad med några andra delar som hör hemma inom landsbygdsutveckling. Parken är lokaliserad till Warwickshire, som ligger i närheten av Birmingham i centrala England och befinner sig på projektstadiet. Parken kommer att vara indelad i fyra olika områden

Företag – med jordbruks inriktning

Equestrian – med inriktning mot hästar och evenemang

Mat – ett område inriktat på allt rörande mat – allt från näringen till smaken

Konferens centra – inriktat just på utställningar, mässor och konferenser

Parkens verksamhet är knuten till Royal Agricultural Society of England – vars närmaste systerorganisation i Sverige är LRF.

Parkens verksamhet stöds av regionala och lokala myndigheter.

Verksamhetens syfte är bl.a. att knyta ihop de olika näringarna inom jordbruket med olika utvecklingsprojekt. ” utdrag ur rapporten Horse Innovation Arena, Gunnar Petersson och Zoltan G-Wagner 2007.

Läs även Svenskt Hästmuseum - grundrapport, Kari Lawe, juni 2009 ISBN 978-91-977299-1-8

Denna rapport innehåller en fyllig genomgång av hästmuseer över hela Europa samt USA.

Europaperspektiv

Efter Frankrike och Italien kommer Sverige på tredje plats då det gäller omsättning inom hästnäringen och per capita är Sverige ojämförligt störst. Skåne ligger nära marknaderna i Danmark och norra Tyskland och en beslutad broförbindelse mellan Danmark och Tyskland förstärker bilden.

Skåne med främst Flyinge är ett välkänt begrepp inom hästnäringen i ett europaperspektiv.

Hästar per 1000 innevånare

Antal hästar per 1000 innevånare är ett mått på hur viktig hästen är. Inget land i Europa har så goda möjligheter som Sverige om en person vill rida, föda upp hästar eller att bo på hästgård.

Land	Hästar/1000 inv
Sverige	30
Danmark	28
Storbritannien	16
Finland	12
Tyskland	9
Spanien	8
Italien	7
Skåne	36
Flyingebygden	300

Danmark

På Jylland finns Vilhelmsborg (Aarhus) som är ett stort häst och ridcentrum liknande Strömsholm i Sverige. På Jylland finns också en årlig hästmässa i Herning med ca 200 utställare och 40 000 besökare. Herning är en traditionell mässanläggning, som då bland annat driver hästmässor med avelskaraktär.

Motsvarigheten i Sverige är Elmia i Jönköping som har en agrar profil på sina mässor och planerar för en hästmässa i augusti 2006. www.elmia.se

Tyskland

I Tyskland finns Marbach som är ett område med mycket hästar. Man har kanske 500 000 besökare och bland annat guidade turer i hela området. I Tyskland finns också Moritsburg, som är intressant. Equitana är en stor hästmässa i Essen, som arrangeras vart annat år i Tyskland och vartannat år i USA. Man har över 800 utställare från 21 länder och en kvarts miljon besökare under nio dagar. Över 1000 hästar visas upp i de olika hallarna. Arrangör Reed Exhibition. Mässan har arrangerats 33 gånger sedan starten. En sådan mässa kan antas omsätta 60-100 MSEK hos arrangören årligen. www.equitana.de

I Tjeckien finns ett berömt stuteri Kladrub och i Ungern flera med många besökare www.babolnamen.hu samt www.lipicailo.hu Spanska ridskolan i Wien samt i slovenska Lipica, där de berömda lipizianer hästarna härstammar från, är andra kända platser.

Hur stort är hästintresset i Sverige jämfört med Europa

Enligt statistik från SCB har vi i Sverige 280 000 hästar av olika raser och över 55 000 hästhållare. Sveriges yta är 25% större än Tysklands yta men vi har endast 10% av deras befolkning. Vi har således en stor landyta som kan föda många hästar och vi har många hästhållare. Skåne har 7 700 hästhållare och 36 000 hästar.

I Sverige är ridsporten nästa största sport med 220 000 medlemmar (84% flickor) i Svenska Ridsportförbundet. Hästsport är en folksport med 500 000 aktiva. Det finns ca 1000 rid och travskolor som ger 8 miljoner ridtimmar.

Efter Frankrike och Italien kommer Sverige på tredje plats då det gäller omsättning inom hästnäringen och per capita är Sverige ojämförligt störst. Var sjätte jordbruksföretag håller hästar. Totalt omsätts i Sverige 40 miljarder kronor varav 11 miljarder på spel.

Sverige är den tredje största travnationen i världen. Skåne har en förnämlig anläggning i Malmö på Jägersro, som har både trav och galopp.

FLYINGE UTVECKLING

Det finns kanske 25 000 hästar på Själland och därmed i Öresundsregionen sammanlagt cirka 60 000 hästar. Observera att för 30 år sedan fanns bara omkring 70 000 hästar i hela Sverige.

Ordet häst på webben

Vid sökning på ordet häst på webben får man följande resultat i antal träffar på Google inom några olika språkområden.

	2005	2009
Horse (eng)	97 000 000	157 000 000
Cheval (franska)	4 380 000	18 800 000
Cavalo (portug.)	3 450 000	7 350 000
Pferde (tyska)	2 820 000	8 990 000
Cavallo (ital.)	2 640 000	6 780 000
Caballo (spanska)	2 350 000	12 200 000
Heste (no, dk)	1 780 000	1 080 000
Ryska	1 470 000	-
Häst (sv)	1 080 000	1 980 000

Ort	2005	2009
Marbach (Tyskland)	78 000	1 800 000
Moritzburg (Tyskland)	48 000	745 000
Strömsholm (Sverige)	41 000	94 400
Vilhelmsborg (Danmark)	34 000	36 000
Flyinge (Sverige)	23 000	204 000
Lipica (Slovenien)	14 000	550 000
Kladrub (Tjeckien)	11 000	721 000
Haras du Pin (Frankrike)	-	252 000
Warendorf (Tyskland)	-	-

Flyinge hävdar sig väl i Sverige också jämfört med Haras du Pin i Frankrike. Jämförelsen är dock inte helt rättvis då Flyinge också har draghjälp av andra verksamheter inom bygden. Danska Vilhelmsborg och Strömsholm har dock inte lyckats

Flyinges läge ur Europaperspektiv

Bron över Öresund och den planerade bron över Fehmarn bält mellan danska Rödby och tyska Puttgarden, som kommer att stå klar 2017, gör att vi kommer minst en timme närmare Europa. En 19 kilometer lång bro med fyrafälts motorväg samt två järnvägsspår för höghastighetståg planeras. Restiden Malmö – Hamburg blir om tio år ca 3 timmar. Restiden Flyinge-Kalmar, Jönköping och Göteborg ligger också på 3 timmar. Inom detta område finns ett stort befolkningsunderlag, Öresund 3,5 + Småland/Västra Götaland 1,5 och norra Tyskland ytterligare flera miljoner innevånare. Flygplatserna Kastrup samt Sturup ligger på bekvämt avstånd.

Hästintresset är också stort i Polen, de nya baltstaterna samt i de östra delarna av norra Tyskland. I takt med att levnadsstandarden stiger ökar också intresset för hästupplevelser och att avla fram goda rid och travhästar.

Ett klapprande storkpar på Flyinge är en av många uppskattad upplevelse, som de flesta besökare har god chans att få uppleva.

Nationellt perspektiv

Sverige har mycket goda förutsättningar för att bedriva en framgångsrik hästnäring. Nedanstående siffror är från 2006.

Sverige har stor lämplig landyta och ett lämpligt klimat. I Sverige är intresset för hästen så stort att man kan påstå att var 3:e person är berörd på något sätt.

Statistik

Enligt statistik från SCB har vi i Sverige 280 000 hästar (30 hästar/1000 innevånare) av olika raser samt fler än 55 000 hästhållare. I Sverige rider ungefär 500 000 personer regelbundet.

I Sverige är ridsporten nästa största sport med 220 000 medlemmar (85% flickor) i Svenska Ridsportförbundet. Hästsport är en folksport med 500 000 aktiva. Det finns ca 1000 ridklubbar varav drygt hälften är ridskolor som ger 8 miljoner ridtimmar till 185 000 utövare. Ridning för handikappade finns på 400 ridskolor med 4000 utövare. Inom Svenska Travsportens Centralförbund finns 74 travsällskap med 32 travbanor. Svenska Galoppförbundet har tre galoppbanor och Svenska Hästavelsförbundet har ett 30-tal registerhållande avelsföreningar.

Totalt omsätts direkt i Sverige 20 miljarder kronor varav nära 11 miljarder på spel. Sektorns spridningseffekter uppgår till ytterligare 10-26 miljarder. Staten får 4 miljarder kronor i direkta skatteintäkter.

I hela landet finns 480 stycken företag som står under rubriken Häst. Skåne har hela 83 företag de flesta finns i sydvästra Skåne. Västra Götaland har 71 företag. Var sjätte jordbruksföretag av totalt 66 000 håller hästar. Antal turridningsföretag är cirka 600 stycken. Hästsektorn är jordbrukets femte inkomstkälla och bidrar till att hålla ett öppet landskap och en brygga mellan land och stad.

Nationella Stiftelsen

Nationella Stiftelsen för hästhållningens främjande (NS) har det organisatoriska och ekonomiska ansvaret för de tre riksänläggningarna Flyinge i Skåne Strömsholm i Västmanland och Wången i Östersund. NS ägs av ATG och LRF.

NS har fyra uppgifter

- ✓ att riksänläggningarna används optimalt
- ✓ att hippologutbildningen håller högsta internationella standard
- ✓ att främja avel och uppfödning
- ✓ att tillvarata hästnäringens intressen inom bland annat jordbrukspolitiken

En viktig uppgift blir därmed att profilera/specialisera de tre riksänläggningarnas kompetenser.

NS har tre verksamhetsgrenar

Riksänläggningarna AB med de tre verksamheterna Flyinge AB, Strömsholm och Wången AB. Knutna till respektive verksamheter finns också stiftelser som exempelvis Flyingestiftelsen (ägarandel 9%), som främst innehåller intressenter.

Flyinge AB äger sina anläggningar och svarar för den verksamhet som man bedriver på dessa anläggningar. Riksänläggningarna AB omsätter 330 MSEK, varav Flyinge omsätter 60 MSEK. Omsättningen i Flyinge baseras på 50% utbildning, 25% avel/veterinär och 25% annat.

Verksamheten drivs rationellt.

Via donationer, EU-medel mm (totalt 250 MSEK) har man kunnat tillföra Flyinge (50) Strömsholm (150) samt Wången (57) MSEK. Program Flyinge, som är ett samarbetsprojekt mellan Flyinge AB och NS visar vilka investeringsplaner man har för Kungsgården. Etapp I ridhallen (40x80 m), Färs o Frosta seminhall, halmladan och elevhemmet är genomfört. Etapp II innefattar veterinärklinik administrativt centrum, hotell och gäststallar. Endast gäststallar har genomförts i denna etapp.

Strömsholm har inriktning mot människan, utveckla galoppporten, ridkonsten, ridlärarutbildning mm. Statens Fastighetsverk förvaltar merparten av byggnaderna på Strömsholm.

FLYINGE UTVECKLING

Ridskolan har fått stöd och donationer med ca 75 MSEK och området runt om Strömsholm med ytterligare 75 MSEK varav EU (45), Västmanlands län(2) och Hallstahammars kommun (20) och SFV och NS. Här finns Svenska Ridsportförbundet Hästavelsförbundet, Svenska Islandshästförbundet och Agria. Kommunen äger Ridsportens Hus på Strömsholm. Sedan upprustningen började har ca 200 nya jobb skapats i närområdet. Detta motiverar de satsningar som görs från kommun, EU och landstinget. Antalet besökare är ca 100 000 årligen Antalet anställda något färre än på Flyinge eller ca 50 personer.

Wången har idag inriktning mot travsport. Antalet anställda är 30 personer. Man har en inriktning mot trav och brukskörning samt hästturism under utveckling.

ATG Hästklinikerna AB. Verksamheten är inriktad på veterinärverksamhet, att bota skadade och sjuka hästar. Man har 23 kliniker över landet varav en på Jägersro. Bolaget omsätter/vinst 115/3 MSEK (avser år 2006)

Flyinge svarar redan för en viktig reproduktionsverksamhet och man är genbank för olika hästraser.

NS fördelar årligen medel till svensk hästforskning. Staten och ATG bidrar med medel till utbildning Hippolog (18) Folkhögskolan (7) ungdomsarbete (5) och gymnasiesamarbetet på Flyinge (2). Totalt går 38 MSEK via NS till hästnäringen.

Regeringen fördelar ytterligare 15 miljoner (jan 2006). Jordbruksverket får sex miljoner till att främja hästföretagande. Det som diskuteras är nätverk, utveckling av hästturistföretag, utbildning och kompetensutveckling samt ridskoleverksamhet. Formas¹ får sju miljoner. Fem miljoner ska användas i projekt där näringen skall avsätta lika mycket. Formas och NS skall ta fram ett gemensamt projekt. Konsumentverket får två miljoner till hästsport och ridning, speciellt för barn och ungdomars säkerhet.

En leksakshäst i trä i en storlek som passar ett barn. Visades på Huseby Bruk 2008.

¹ Formas är Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Regionalt perspektiv

Skåne är kanske Sveriges hästregion nummer ett med många hästhållare, hästföretag, trav och galoppbana och här finns också många ridskolor och Flyinge – en av tre riksanläggningar. Öresundsregionen innefattar också danska Själland och därmed 3,5 miljoner invånare.

Jägersro är en unik trav och galoppbana i Malmö av stort regionalt värde, som snart fyller 100 år med många duktiga kuskar och tränare.

Flyinge är världens äldsta stuteri sedan 1100-talet, som fortfarande är på alla sätt aktivt. Man strävar efter att vara ett av de fem bästa stuterierna i Europa – och navet i ett regionalt hästkluster.

Gott om hästar i Skåne

I Skåne finns cirka 13% av hästarna i landet (10% av befolkningen). Här finns stora förutsättningar med stor andel odlad jord ca 600 000 ha. En häst = Ett hektar. De 36 000 hästarna omsätter 2.6 miljarder i Skåne på spel och inom lantbruk och kringnäringar.

Detta skapar direkt 1300 helårsarbeten och ytterligare 2 300 indirekta helårsarbeten inom kringområden. Skåne har 36 hästar per 1000 innevånare (Sverige 30, Danmark 28, Finland 12, Tyskland 9).

Turism

Andelen turridningsföretag i Skåne är lägre än förväntat. Det finns 29 stycken mot förväntade 85 om man ser till Skånes andel av hela antalet. Vad detta beror på vet vi inte. Förutsättningarna är ju goda med ett varmare klimat, bra tillgång på betesmark, många ridintresserade, många turister än övriga Sverige.

Marknadsförs via Position Skåne och www.skane.com Totalt i landet finns cirka 650 stycken. Omsätter 7 MSEK och ger 20 000 personer en ridupplevelse årligen.

Eventplatser

Jägersro är en stor arena som samlar 290 000 besökare året runt för att spela på toto och se trav och galopp. Knutna till arenan finns 2 100 hästar i träning och 1.3 miljarder i omsättning på spel.

Flyinge hästcentrum med anrika byggnader, 200 elever och 50 000 besökare. Här finns flera stora arenor för events inom dressyr, körning och hoppning.

Falsterbo med sina årliga sommartävlingar i utomhusmiljö. Bökeberg är en ny privat arena inom Svedala kommun som håller på att byggas.

Högre utbildning

Hippologutbildning på Flyinge, Gymnasieutbildning på Flyinge, Jägersro och Bollers Naturbruksgymnasium.

Ridskolor

Totalt finns i Skåne län 144 ridskolor och ryttarföreningar. Skåne är största distrikt inom Svenska Ridsportförbundet.

Hur känt är Skåne som hästregion

Flyinge är mycket välkänt i hästkretsar, genom att man har bedrivit avel så länge samt har framstående ryttare och utbildning. Jägersro är också välkänt för

alla som spelar på hästar. Ett sätt att mäta detta är att se på förekomsten av orden på webben.

Elever på Flyinge med den nya ridhallen i bakgrunden.

Förekomsten av några ortsnamn på webben

Vi har undersökt några ortsnamn med koppling till häst och besöksmål. Hur många sidor hittar Google på webben?

Ort	2005	2009
Equitana (intern. hästmässa)	135 000	113 000
Elmia, Jönköping	127 000	253 000
Alnarp	93 000	147 000
Herning – heste (Danmark)	60 000	2 640 000
Flyinge	57 000	204 000
Strömsholm	45 000	94 400
Jägersro, Malmö	42 000	136 000
Skånes djurpark, Höör	19 000	32 300
Wången, Östersund	4 000	74 600
Hovdala, Hässleholm	800	34 700
Huseby Bruk, Alvesta/Växjö	800	375 000
Tosselilla, Tomelilla	400	13 300
Tropikariet, Helsingborg	300	163 000

Equitana har inte utvecklats alls. Danska Herning sticker ut rejält liksom Huseby.

Fler besökare

Ett svenskt levande hästmuseum i Skåne borde minst kunna nå samma nivå som Skånes djurpark eller Huseby Bruk, som båda passerar av cirka 5 000 fordon per dygn. Nära Flyinge vid E22 Gårdstånga passerar 25 000 fordon per dygn, så potentialen här är mycket större. Om man därtill lägger att Flyinge är mer välkänt och tillgängligt med sin närhet till Lund, så blir möjligheterna att få många besökare mycket stora.

Besökssiffror för några olika besöksmål inom regionen 2008²

² Position Skåne, siffror för 2008 och intervjuer med ansvariga på anläggningen

Några typiska besöksmål

Plats	Besökare
Hultfredsfestivalen, Småland	300 000
Skånes djurpark Höör	208 000
Huseby Bruk, Alvesta	140 000
Tosselilla Sommarland, Tomelilla	80 000
Jukkasjärvi Icehotell, Kiruna	70 000
Hovdala, Hässleholm	60 000
Flyinge Kungsgård, Lund	50 000
Tropikariet, Helsingborg	49 000
Brio Lekoseum, Osby	36 000

Antalet besökare är lättast att mäta men egentligen är det hur mycket man spenderar som är mest intressant.

För att lyckas väl måste man inom besöksmålet ha all den service som krävs, för att man inte skall behöva avbryta besöket på grund av att det saknas exempelvis möjligheter att äta.

Kan man uppnå heldagsbesök eller till och med erbjuda service som möjliggör flerdagsbesök, så blir varje besök mera värdefullt.

Här har Flyinge med sin goda tillgänglighet och restaurang samt möjlighet till övernattnig inom bygden/närområdet eller i de närbelägna städerna endast ca 10 km bort goda förutsättningar.

Förverkligande i steg

Att förverkliga ett hästmuseum av nationell karaktär kräver en organisation, finansiering av både uppbyggnad och drift. Etablering av europeiska museer visar på att detta kan ta lång tid att bygga upp. Vi föreslår en strategi där detta kan ske i steg.

Förstudiens syfte och mål är att peka på möjligheterna, jämföra med vad andra har gjort, föreslå en utformning samt en strategi för att hitta finansiering och genomförande.

Inspirera

Säkert har många inom hästnäringen tänkt tanken kring ett större hästmuseum i Sverige, liknande de som finns i många europeiska länder. Denna förstudie är ett försök att komma vidare mot ett förverkligande. Vi vill som nästa steg så långt möjligt skapa samsyn regionalt och nationellt kring hur ett sådant museum skulle kunna formas och vad det skulle tillföra samhället.

Hästens betydelse - ett första steg

Ett första steg föreslås vara att på ett mycket begränsat utrymme bygga en monter som söker visa på hästens stora betydelse för människan, landskapet, landsbygdsutvecklingen och turismen och som upplevelse. Syftet skulle vara att peka på hästen och därmed också inspirera till att etablera ett levande hästmuseum, i syfte att öka kunskapen inom området.

En miniutställning – ett andra steg

Som ett andra steg föreslås att man bygger en miniutställning baserat på det system av stationer som föreslås i förstudien. Denna skulle då vara så intressant och väl designad att den kan ingå i ett framtida museum. Miniutställningen skulle då finnas i anslutning till ett framtida besökscentrum och ge en bild av hela museet. Båda dessa två första steg borde kunna byggas med rimliga insatser. Miniutställningen skulle ha sådan kvalité att den sedan kunde användas som

utställning på olika platser mot en mindre entréavgift. Se mera om miniutställning nedan.

Syftet med detta andra steg är att skapa en dialog med besökaren, för att få in attraktiva idéer och synpunkter på utformningen. Syftet är också att få en bild av hur stort intresset är och jämföra med motsvarande i Europa. Syftet är också att hitta sponsorer och en rimlig finansiering av ett hästmuseum.

Vi vet från exempelvis Haras du Pin, det franska nationalstuteriet där de äldre stallbyggnaderna numera är ett välfungerande museum, att 80-85% av besökarna är vanliga icke särskilt hästkunniga besökare. Därför är det viktigt att det inte blir ett museum främst för specialister inom hästnäringen.

Besökscentrum Flyinge

Ett besökscentrum Flyinge skulle kräva en ny entrébyggnad samt inredning och tillgängliggörande av vindarna på stallbyggnaderna. Detta skulle då med rimliga investeringar kunna erbjuda Svenskt Hästmuseum lokaler, där de olika stationerna kan exponeras. Därtill i övrigt de miljöer och hästar som finns inom anläggningen. Ett avtal kan sedan tecknas som reglerar förhållandet.

Organisation

Förstudien föreslår att det snarast bildas en ideell förening Svenskt Hästmuseum, som kan söka medel för att föra frågan framåt till genomförande. Det är då av största vikt att få med viktiga aktörer både offentliga och privata, som medlemmar.

Föreningen borde kunna efterhand kunna få en god uppslutning och en ekonomi, som blir stabil och långsiktigt hållbar.

Viktiga uppgifter blir namnfrågan, medlemsrekrytering, anställa verksamhetsledare, söka bidrag, sluta avtal, utforma innehållet i stationerna, tidplan för öppning av museet.

Organisation och finansieringsmodell

För att förverkliga ett hästmuseum som kan drivas långsiktigt med en hållbar ekonomi, så krävs en organisation, som kan attrahera goda stöttepelare men också en attraktionskraft så att verksamheten kan drivas under rimliga ekonomiska förutsättningar.

Föreslås att den organisation som åtar sig uppdraget vilar på en långsiktigt stabil grund men med en sådan öppenhet att man naturligt kan ta emot donationer och uppfylla reglerna för att få statliga bidrag inom kultursektorn.

Finansiering under uppbyggnadsfasen

Under uppbyggnadsfasen så krävs medel för att kunna etablera verksamheten. Kvaliteten måste hålla så hög klass att ett besökscentrum med de olika stationerna känns attraktivt för besökaren. Med en placering på Flyinge, skulle befintliga byggnader kunna användas i stor utsträckning. De ytterligare byggnader som skulle krävas tillför Flyinge byggnader, som är önskade sedan länge. Se närmare ombyggnadsförslag från Regionmuseet.

Innehållet i de föreslagna stationerna, kommer också att kräva medel för att kunna etableras. Investeringar hos externa aktörer, som knyts till verksamheten kan komma att ske men förväntas vara kopplad till dessa var och en för sig.

Finansiering under driftsfasen

För att verksamheten skall vara ständigt attraktiv krävs förnyelse men också att ta hand om besökarna och synliggöra museet. Genom avtal med medlemmarna kan säkert stora delar av detta finnas en flexibel lösning. Dock återstår synliggörandet och att göra besöket så attraktivt att det skapar lust att återbesöka museet, som föreningen Svenskt Hästmuseum måste driva.

(Ett levande hästmuseum måste också innehålla hästar. Förutsättningarna på besökscentrum Flyinge är i detta avseende särskilt tydliga)

En bro som innebär att man kan gå över ån är ett måste för att kunna samverka och hjälpas åt mot ett gemensamt mål.

Svenskt Hästmuseum

Stationerna

Ett levande hästmuseum skall naturligtvis finnas i en miljö där det finns just levande hästar. Genom att dela in det som vi väljer att lyftas fram om hästen i ett antal tematiska stationer så får vi en struktur som besökaren kan förstå.

Stationen

Ordet station har historiskt använts inom hästnäringen. Här betyder ordet ett särskilt tema, som exempelvis "Hästens olika raser". Inom temat vill vi peka på både en tidsmässig aspekt från förr till nu och framtid, liksom en pedagogisk aspekt se, lära, delta. En rumslig aspekt kan betyda att vissa delar av stationen finns på någon annan plats. Innehållet i en station kan variera över tiden även om rubriken är densamma.

Alla stationer

För att ge hästens betydelse en någorlunda heltäckande bild behövs ett 20-tal stationer. En utförlig beskrivning av alla dessa finns i särskild rapport. *Svenskt Hästmuseum – grundrapport, Flyinge Utveckling Kari Lawe, juni 2009*, ISBN 978-91-977299-1-8 eller på hemsidan www.flyinge.nu/shm

Denna grundrapport beskriver den historiska bakgrunden till stationerna, hästnäringen som den ser ut idag, den tidsmässiga aspekten och synpunkter på den pedagogiska aspekten. Rapporten ger också erfarenheter från studieresor till andra hästmuseer och hur man där har valt att visa sina samlingar. Rapporten är mycket utförlig (124 sidor) och har många referenser även till hästmuseer vi inte personligen har besökt.

Reflexioner från studiebesök/studieresor

- ✓ Det är naturligt för alla museer att ha en station kring hästens ursprung.
- ✓ Att även ha med hästens olika ljud hade man glömt bort på nästan alla ställen. Ljud är ett viktigt inslag.
- ✓ Att ha med hästens lukt märkte vi inte på något ställe.
- ✓ Att ha ett levande museum i en miljö där det finns levande hästar fanns på flera ställen.
- ✓ Aspekten framtid fanns med på något museum då det gäller hur man kan göra det bekvämt för hästen vid långa transporter. Det mest vanliga är att man nästan bara tittar bakåt och uteslutande skildrar det som varit.
- ✓ Aspekten delta i den pedagogiska aspekten fanns med ibland men mera sällan. Exempelvis simulatorer för ridning fanns på flera museer.
- ✓ Tanken att involvera olika aktörer på skilda platser under samma varumärke (i vårt fall svenskt hästmuseum) har vi inte stött på i något annat land. Däremot finns samarbete inom ett land.
- ✓ Antalet besökare med hästbakgrund är cirka 15% av totala antalet besökare. Det är viktigt att museet tar hänsyn till detta faktum och snarare visar bredd och upplevelser än alltför många fördjupningar för specialister.
- ✓ En stark fördjupning (ex. nordens största vagnmuseum) ger mycket för specialintresserade men de är tyvärr inte så många.
- ✓ Aspekten deltagande är attraktivt men kräver personal, vilket medför att museet skall finnas i miljöer där redan befintlig personal kan samnyttjas.
- ✓ Drift är svårt att få finansiering till. Kan personal samnyttjas ger det en stor flexibilitet.
- ✓ Tillgängligheten är mycket viktig. Nära där många redan passerar, lätt att hitta, redan har många besökare, naturlig lokalisering är viktiga aspekter.
- ✓ Pedagoger, som knyts till museet ökar lärandet. Detta fanns på något ställe.

FLYINGE UTVECKLING

- ✓ Aktiviteter för barn är en intressant aspekt. Kan vara barnkalas, skolutflykter, mm. Detta hade man utvecklat på åtminstone ett annat museum.
- ✓ Intresset för historia ökar. Fördjupningar kan ske genom att knyta till sig specialister, som kan hålla föredrag i anslutning till de olika stationerna.
- ✓ Klimatvänligt, närproducerad energi, biogas, solceller är aspekter som kan kopplas till ett besökscentrum.
- ✓ Ett naturcentrum kan möjligen kopplas till besökscentrum hästmuseum, för att locka en bredare publik. I så fall kan vissa delar av lokalerna samnyttjas.
- ✓ En pedagogisk del för konferens/föredrag/möten/ saknades i flera fall på de hästmuseer vi besökt. Detta är en viktig del av aspekten lära. Om besökscentrum placeras på en riksanläggning med hippologisk högskoleutbildning som Flyinge får man en naturlig närhet till lärande. Det är nog viktigt att destinerat ett särskilt konferensrum till hästmuseum.
- ✓ En entré med reception och försäljning av souvenirer/böcker har alla museer.
- ✓ Verksamheten kan också ha en social dimension så att jobbsökande personer med olika erfarenheter under en tid här kan få nyttig praktik.
- ✓ Genom att lägga museet inom en hippologisk högskola kan elever lära sig och museet användas även i undervisningen.
- ✓ Alla stationerna som krävs för att visa upp hästens alla aspekter behöver inte finnas från start. Museet kan växa organiskt efterhand. De museer vi besökte hade dock fått sin byggnad och sin utställning och man såg inte direkt några planer på tillväxt.
- ✓ På några ställen hade man uppvisningar av elever, som man tog särskilt inträde till. Uppvisningarna speglade då den miljö där man befann sig. Sådana uppvisningar är en naturlig del av Flyinges verksamhet. Här kan man naturligt få följa den dagliga verksamheten och också se mycket berömda ryttare.
- ✓ Ett av museerna låg i en djurpark. Ett smart drag då denna redan har 6-700 000 årliga besökare. I Sverige skulle vi kunna nå samma effekt genom att lägga delar av stationen "Hästens olika raser" i Skånes djurpark.
- ✓ Begreppet stationer kanske man inte ser så tydligt på de museer vi besökt. Med det upplägg vi tänkt för Svenskt Hästmuseum så blir det dock centralt. Flyinge har också nyligen skyltat upp sin stora anläggning så att det skall vara lätt att hitta både med guide och utan. Det blir också viktigt för att förstå varför man anslutit fördjupande aktörer, som tillför mer än vad som kan visas på Flyinge.
- ✓ På flera ställen bland annat Münster hade man byggt särskild uppvisningsarena i anslutning till museet. Sådan finns ju redan på Flyinge.
- ✓ Danska museet i Haderslev har finansiering både från kommunen och länet. Viktigt att uppnå status av riksintresse. Driften vid det danska vagnmuseet i Haderslev ligger på 1 miljon danska kronor eller 250 kronor per besökare. Här har man cirka fyra tusen besökare per år.
- ✓ Det är bra att ha en särskild plats med stor logotyp framför entrén som lämpar sig väl för "Vi var här-fotot". Det sprider då reklam utan kostnad för museet. Mun till mun metoden är viktig i all långsiktig marknadsföring.
- ✓ Stor del (80%) av besökarna kommer på den ljusa delen av året 1 april- 30 oktober (påsk- allahelgona). Detta får man ta hänsyn till då det gäller bemanning och uppvärmning av lokaler. Men hur låga temperaturer/ vilket inomhusklimat kan man ha utan att det påverkar samlingarna negativt. Att samlingarna står mörkt då det inte finns någon besökare är bra.
- ✓ Haras du Pin hade personal som enbart ägnade sig åt museet och var organiserade enbart för detta. De klagade dock på att det fanns för lite pengar till marknadsföring.
- ✓ Festlokal i anslutning till museet såg vi nog inte någonstans. Men detta finns ju på Flyinge. Även stort antal kan tas emot genom att hela eller delar av Stora ridhallen tillfälligt används. Stationerna kan då bemannas så att det blir deltagande på många olika ställen.
- ✓ Ett aktivt museum där stationerna kan erbjuda deltagande särskilt för större sällskap, som också kommer för att äta har visat sig bra i andra sammanhang. Allt detta finns möjligheter till på Flyinge.

Lokaler på Flyinge

Vilka lokalytor kan ett besökscentrum med museum tänkas behöva? Vilka förutsättningar finns på Flyinge? En uppskattning av vilka investeringar som skulle krävas?

Vilka krav på lokaler kan ställas? Flyinge Kungsgård erbjuder en mycket attraktiv plats för ett besökscentrum Svenskt Hästmuseum. Här finns befintliga lokaler som kan ställas i ordning och här finns även plats för viss nybyggnation.

Allmänna krav

God tillgänglighet för alla och särskilt personer med funktionsnedsättning. Estetiskt tilltalande och lätt att hitta. Möjligheter att stanna hela dagen. Kunna ta emot grupper upp till 40 personer. Energilösningar som ligger i tiden.

En entré/reception med shop samt toaletter. Denna del skall då vara lätt att se från parkeringen. Tillgänglig för alla i markplan och inbjudande. Det skall också finnas utrymme utanför dörrarna att samla en grupp.

Förtäring

Det skall finnas möjligheter att ta en kopp kaffe och också att äta en måltid så att besökaren kan stanna en hel dag. Denna del bör ligga så nära receptionen som möjligt. Det skall också finnas möjligheter för den som så önskar att ha med egen matsäck. Bord och bänkar placeras då så att dessa står på en lite avskild men ändå trevlig plats. Det betyder mycket om restaurangen är inbjudande.

Konferensrum

Några mindre konferensrum där ett av dem kan ta cirka 40 personer. Dessa skall helst ligga i anslutning till entrén och restaurangen, vilket underlättar service vid användning.

Samlingspunkt för grupper

Entrén bör innehålla en attraktiv samlingspunkt för guidningar av grupper. Det skall vara lätt för receptionen att förklara var man samlas.

Samlad utställningsyta

En större yta för att bygga upp flera av stationerna med sina olika aspekter. Denna bör vara så enkelt att nå som möjligt från entrén.

Levande utställningsyta

Stationer som ligger utanför entrén och den samlade utställningsytan placerade i olika befintliga byggnader. Tillgängligheten är något lägre. Enkelt att hitta via en karta samt tydliga skyltar och namn på de olika attraktionerna.

Parkering, busshållplats samt plats för taxibilar

Det skall finnas möjlighet för handikappade att parkera nära entrén. Taxibilar bör kunna köra fram till entrén och hämta helst under tak. Bussar skall kunna släppa av framför entrén. Man skall kunna nå anläggningen med allmänna kommunikationer. Övernattningsmöjligheter skall finnas på rimligt avstånd. Plats för husbilar och dylikt i anslutning.

Hur kan Flyinge uppfylla detta?

Samlad utställningsyta på stallvindarna

Vindarna på de vackra gula stallbyggnaderna från 1800-talet, som ligger i centrum av Flyinge Kungsgård, kan ställas i ordning och göras tillgängliga via hissar enligt fastighetschefen Flyinge AB. Den totala ytan kan uppskattas till 580 kvm. Takhöjden pendlar mellan 2-6,5 meter. Vindarna görs tillgängliga via hissar och trappor. Därtill finns 112 kvm som idag används som selkammare och ytterligare lika mycket som skulle kunna bli konferensrum.

FLYINGE UTVECKLING

En inledande brandsyn har skett. Golvet är ett mycket bärkraftigt betonggolv på vindarna. Ytorna har mått som 10 x 20 m, 5 x 11 meter, 14 x 9 meter och 25 x 8 meter. Man kan förvänta sig att flertalet besökare kanske så mycket som 80% besöker museet under det ljusa halvåret. Om temperaturen och luftfuktigheten blir ogynnsam för de föremål man ställer ut påverkar detta urvalet. Då det gäller vagnar gynnas dessa dock av mörka lokaler och låga temperaturer. Uppvärmning och ljussättning vid behov kan vara en lösning som är både energisnål och lämpar sig väl för föremålssamlingarna. Museet i Haras du Pin i Frankrike använde just sina gamla stallar inklusive vindarna. Tillgängligheten till vindarna är dock i Flyinges fall en nackdel. Ett annat alternativ med bättre tillgänglighet och mycket attraktivt läge är Lilla Ridhuset (cirka 700 kvm), som ligger precis i anslutning till den planerade nya entrén. Detta förslag förordas av Regionmuseets utredare. Se särskild avsnitt nedan.

Entré och reception

Denna del erbjuds genom nybyggnation mellan nya och gamla ridhuset.

Förtäring

Den befintliga restaurangen kommer att ligga nära entrén. Café kan också erbjudas vid samlingspunkten inom receptionen. Bord för egen matsäck kan placeras ut på lämplig plats, kanske i parken.

Konferensrum

Föreslås att konferensrum byggs inom hästmuseet, som kan användas för föredrag och samlingar.

Levande utställningsyta

Uppfylls väl också genom det skyltprogram som håller på att genomföras, vilket ger tillgång till hela kulturmiljön som finns på Flyinge.

Parkering mm

Finns redan stor parkering nära entrén. Entrébyggnaden behöver få en utformning, som är ändamålsenlig. Allmänna kommunikationer (buss 157) finns redan med hållplats, som kan behöva flyttas något. Husbilsparkering kan tillhandahållas, liksom boxar för hästekipage.

Klocktornet på Flyinge. På insidan finns en lokal som idag inte används alls.

Regionmuseets förslag till lokal

Regionmuseet i Kristianstad har stor erfarenhet av att bygga museer och de har också ingått i styrgruppen. Här presenteras det förslag som professionen har framfört för lokalisering av Svenskt Hästmuseum på Flyinge.

Foto: Gunnar Petersson 2009-11-18, Lilla ridhuset. Bilarna står där en glasad entre är tänkt att kunna få plats.

Besiktning av utställningslokaler

Vi har genom Flyinge Utveckling ombetts att titta på två möjliga utställningslokaler för "Svenskt Hästmuseum", dels på vindarna ovanför stallen, dels Lilla ridhuset invid entrén till restaurang och ridanläggning. Vår bedömning av vindarna är att en ombyggnad av dessa kräver stora ombyggnadskostnader, inte minst för att tillgänglighetsanpassa dem. Lilla ridhuset är mycket lättare att tillgänglighetsanpassa och har en mycket mer central och publik placering. Ridhusets stora öppna yta i ett plan är

enkel att omvandla till en attraktiv lättillgänglig utställningslokal. Det känns som om det en gång byggts för att kunna vara en utställningslokal.

Det har tidigare funnits planer på att skapa en ny glasad entrébyggnad mellan Lilla ridhuset och Stora ridhuset. Detta skulle innebära att man skapar en attraktiv välkomnande entré till hela Flyinge, något som vi uppfattar att man saknar idag. I denna entré kan man samla funktioner som idag av besökaren upplevs som utspridda på området. En entrébyggnad kombinerat med Svenskt Hästmuseum, nya intilliggande möteslokaler samt de resurser som redan finns i form av restaurang, Stora ridhusets publika ridarena gör att detta har förutsättningar att utvecklas till ett nationellt besöksmål. Det medför samtidigt att driftskostnaderna för öppethållande blir lägre, genom att man i mycket högre grad kan samnyttja personalens arbetsuppgifter.

Tankar kring utställning

För att öka upplevelsevärdet har vi planerat in en tillfällig utställningsyta. Denna medför att besökaren upplever att utställningen förändras. Ytan är tänkt att vara flexibel och ska kunna användas till både inlånade utställningar och för Flyinge eller andra intressenter att kunna presentera sin verksamhet. Det bör finnas en museibutik, som kan kombineras med reception / café. I Ridhuset har vi även tankar på en läktare som ska fungera som uthyrningsbart konferensrum. Alternativet att kunna mötas i en attraktiv miljö och se utställningen även när museet är stängt tror vi är lockande.

Basutställning	500 kvadratmeter	
Tillfälliga utställningar	150 kvadratmeter	utställning / events
Butik	50 kvadratmeter	butik, reception
Läktare ca 6 x 17 meter	100 kvadratmeter	konferensrum
Totalt	800 kvadratmeter	

Uppskattade kostnader

Kostnader	
Ombyggnad	7 000 000 kronor
Basutställning	6 000 000 – 8 500 000 kronor
Tillfälliga utställningar	1 000 000 kronor
<u>Summa</u>	<u>14 000 000 – 16 500 000</u>

Kostnadsförslaget bygger på erfarenheter som Regionmuseet har av att både producera utställningar och genomföra ombyggnader. En glasad entré kommer att medföra kostnader på ytterligare 6-8 miljoner kronor.

Olof Hermelin
Bitr museichef / landsantikvarie

Foto Gunnar Petersson, Lilla ridhuset i hela sin längd

Ridhallen sedd inifrån. Här finns en god takhöjd vackra ljusinsläpp. Ytan mäter knappt 20 x 40 m samt nuvarande förbindelsegången till Stora ridhallen, där glasantré skulle kunna få plats.

Skiss på samverkansavtal mellan Svenskt Hästmuseum och Flyinge AB

Förstudien har identifierat ett behov av att skissa på vad ett samverkansavtal mellan Svenskt Hästmuseum och Flyinge AB skulle kunna tänkas innehålla i grova drag.

Principer i ett sådant avtal

Avtalet tar upp hyra för lokaler inkl el mm, reglerar betalning för utförda tjänster och tider under året som tjänsterna tas i anspråk, rättigheter och skyldigheter som rör exponering av respektive parter varumärken, gränsdragningar som rör rättigheter att anordna events, rättigheter att synliggöra sponsorer, inträde och övrigt som besökaren erlägger, övriga överenskommelser. Därtill övrigt som är brukligt i samband med avtal. Avtalet skall innehålla samma paragrafer för alla de aktörer (medlemmar) som Svenskt Hästmuseum väljer att teckna avtal med. Eftersom Flyinge Kungsgård är utsedd att vara besökscentrum, så är det av särskild betydelse att detta avtal vilar på en stabil och långsiktig grund.

Lokaler

Lokalerna behöver beskrivas och delas upp i de som används permanent och de som delas med andra verksamheter exempelvis receptionen. Därtill de delar av anläggningen som ingår i museet men vars funktion inte nämnvärt påverkas exempelvis täckta banan. De delar som kan disponeras för events exempelvis Stora Ridhallen beskrivs också. I denna paragraf anges också vilka ekonomiska åtaganden som gäller mellan parterna och hur de skall regleras.

Tjänster

Parterna beskriver den personal och den tid som dessa avsätter på museets verksamhet. Detta får ske med ömsesidig förståelse eftersom det kan vara svårt att mäta i detalj. Huvudprincipen är dock att betalning baserat på insatt tid. Troligen en basresurs som är mera fast samt en

mera rörlig del som baseras på faktiskt utförda tjänster. Hur dessa rörliga tjänster skall administreras bör också beskrivas. Det är ju viktigt att samverkansavtalet inte medför alltför stor administration.

Varumärken

Parternas varumärken och hur parterna skall benämnas och hur exponering av Svenskt Hästmuseum kan ske vid anläggningen och hur exponering skall ske i samband med marknadsföring. Detta behöver beskrivas så att ömsesidig nytta uppstår utan att sudda i varumärkenas synlighet.

Events

SHM kan vilja ha rätt att arrangera events med hästinriktning på anläggningen. Kan man här formulera några gränslinjer, som beskriver vad man får göra och vad som anläggningen vill ha hand om kan det vara en fördel.

Inträde mm

Inträde till hästmuseum, guidning samt deltagande på olika stationer innebär att en modell för inträde behöver beskrivas. Detta inträde kan tillfullo tillfalla SHM eller delas med anläggningen. Parterna behöver beskriva hur detta skall gå till.

Tillskott

Besökare till SHM spenderar också på boende, husbilscamping, bed&box, restaurang&café, events mm. Detta bör beskrivas på något sätt men kan vara svårt att mäta exakt.

Avtalslängd

Sannolikt behöver man i början en stor flexibilitet då det gäller möjligheterna att göra förändringar i avtalet, så att ingen av parterna hindras i sin ordinarie verksamhet eller avstår från utveckling på grund av svårigheter med den andre parten eller oklar text i avtalet. SHM kommer att ha egen anställd personal men det är vår bedömning att antalet egna fasta tjänster skall vara mycket få.

Kontaktlista

Nedan redovisas de personer som har ingått i styrgrupp (*), studieresa eller blivit personligen intervjuade/fått en presentation av någon i projektgruppen.

Blomkvist Tommy, vordf Vagnhistoriska Sällskapet (*)	070-5445545
Bredberg Johan, CEO Flyinge AB (*)	046 649 00
Engman Jonas Flyinge AB	046 649 46
Eriksson Anders, Björkhults Gård	0705 647 988
Fransman Bo, Region Skåne, Miljövärd (*)	044 309 3269
	0706 633 269
Hansson Åsa, informatör Flyinge AB	046 649 00
Hagström Sune, fastighetschef Flyinge AB	0702 84 88 80
Heimdal Karl-Henrik, tf vd Flyinge AB	046 649 07
Hermelin Olof, Regionmuseet i Kristianstad (*)	044 13 57 70
Horsvall Rolf, Stehag, vagnhistoriska sällskapet	0413-540833
Höje Björn, Ostfoldmuseet, Mysen Norge	+47 69891391
Ingmarsson Niklas, Kulturen i Lund (*)	046 35 04 11
Isaksen Fink Knut, Slesvigske Vognsamling	+45 7352 0707
Johanson Stefan, vd Nationella Stiftelsen	08 627 21 85
Jönsson Camilla, chef Skånes Djurpark	0413 55 41 70
Karinen Anna, Sparreholms Slott	0157-30562
Lawe Kari, Flyinge Utveckling	076 808 61 84
Magnusson Sofie, vl Huseby Bruk, 340 32 Grimslöv	0470 75 20 97
Möller Torbjörn, eventkonsult hos Flyinge AB	070 550 37 57
Petersson Gunnar, ordf Flyinge Utveckling (*)	046 522 20
Rajgård Pia Jönsson, vd Tourism in Skåne	040 623 98 71
Ragnarsson Per, Oxie fd Malmö Museer	040-549 616
Ringborg Lisbeth Smolka, Länsstyrelsen i Skåne län (*)	044 25 24 15
Rossing Annika, Region Skåne (Hästen i Skåne)	040 623 9730
Rydén Göran, Kågeröd	0418-810 85
Stenfall Jan, Kultur Skåne	
Uddenberg Eva, LAR, Lund (Ekomuseum Kävlingeån)	046 14 14 28
Wagner Zoltán G, Lunds kommun, Kulturen i Lund	070 55 506 32
Östberg Anna, Flyinge AB, Flyinge Utveckling	046 649 00

Därtill en lång rad personer som finns nämnda i Svenskt Hästmuseum, Grundrapport

